

APSTIPRINĀTA
ar Madonas novada pašvaldības domes
31.07.2025. lēmumu Nr. 44
(protokols Nr. 6, 6. p.)

**Madonas novada Ērgļu apvienības
pārvaldes struktūrvienības
R. Blaumaņa memoriālā muzeja „Braki”**

**ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA
2025. – 2030. GADAM**

**Ērgļi
2025. gads**

Ievads

Rakstnieka Rūdolfā Blaumaņa memoriālmuzeja „Braki” attīstības koncepcija 2025.–2030. gadam izstrādāta, pamatojoties uz Muzeju likumu, Noteikumiem par Nacionālo muzeju krājumu un Madonas novada attīstības plānu.

Noskaidroti muzeja darbības sekmējošie un bremsējošie iekšējie un ārējie apstākļi, vājās un stiprās puses. Izdarīta muzeja pēdējo piecu gadu darba analīze, balstoties uz muzeja misiju, muzeju ikgadējiem plāniem un atskaitēm, 2020. gada akreditācijai sagatavotajiem dokumentiem un komisijas atzinumiem. 2020. gada muzeja akreditācijas komisijas atzinumi ir palīdzējuši muzeja tālākai darbībai.

Veiktā analīze palīdzēja noteikt tālākās attīstības stratēģijas mērķus un uzdevumus. Koncepcija veicinās muzeja misijas realizāciju, tā var tikt mainīta un papildināta atkarībā no apstākļiem un nepieciešamības. Tā atbilst Madonas novada pašvaldības, vietējās sabiedrības, paša muzeja attīstības interesēm un ir pamats muzeja ilgtspējīgai darbībai. Tajā ir noteiktas darba prioritātes, izstrādātas pamatdarbības veidu politikas, lai apmierinātu sabiedrības intereses un vajadzības.

Stratēģija apspriesta Rūdolfā Blaumaņa memoriālmuzejā „Braki” un iesniegta apstiprināšanai Madonas novada pašvaldībai.

Stratēģiju izstrādāja Rūdolfā Blaumaņa memoriālmuzeja „Braki” vadītāja, sadarbojoties ar muzeja krājuma glabātāju, konsultējoties ar Madonas novada pašvaldības nozaru speciālistiem.

RŪDOLFA BLAUMAŅA MEMORIĀLMUZEJS „BRAKI”

MUZEJA DARBĪBAS UN ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA

Saturs	Lpp.
Ievads	
1. Muzeja raksturojums, tā loma sabiedrībā	3
1.1. Muzeja darbības pilnvarojums	4
1.2. Muzeja misija, vīzija un vērtības	4
2. Pašreizējās situācijas raksturojums	5
2.1. Pārskata periodā sasniegtie rezultāti	5
2.2. Mērķauditorija	7
2.3. Ārējās darbības vides izvērtējums	8
2.4. Muzeja darbības spēju izvērtējums	8
3. Stratēģiskā daļa	10
3.1. Politikas mērķi	10
3.2. Prioritātes, mērķi un sagaidāmie darbības rezultāti	11
4. Stratēģijas ieviešanas uzraudzība	16
5. Pielikumi	
5.1. Krājuma darba politika	18
5.2. Pētniecības darba politika	23
5.3. Komunikācijas politika	26
5.4. 2020. gada akreditācijas ieteikumi	34

1. MUZEJA RAKSTUROJUMS, TĀ LOMA SABIEDRĪBĀ

1.1. Muzeja darbības pilnvarojums

Rakstnieka Rūdolfā Blaumaņa memoriālais muzejs „Braki” (turpmāk – muzejs) ir Madonas novada pašvaldības (turpmāk – pašvaldība) izveidotās iestādes “Ērgļu apvienības pārvalde” pakļautībā esoša struktūrvienība, kura likumos un citos normatīvos aktos noteiktās kompetences ietvaros vāc, glabā, pēta un popularizē rakstnieka R. Blaumaņa personību un daiļradi un Ērgļu pagastu raksturojošas kultūrvēsturiskās vērtības.

1.2. Muzeja misijas definējums

R. Blaumaņa memoriālā muzeja „Braki” misija: „Saglabāt un uzturēt rakstnieka R. Blaumaņa memoriālā muzeja „Braki” izveidoto kompleksu kā 19. gadsimta latviešu zemnieka sētas liecību Ērgļu pagastā, pētīt un popularizēt R. Blaumaņa dzīvi un daiļradi, sasaistot to ar Latvijas un Ērgļu pagasta kultūrvēsturisko mantojumu, personībām un organizācijām.”

1.3. Muzeja darbības virzieni

- Muzeja krājuma veidošana, uzturēšana un attīstība.
- R. Blaumaņa personības un daiļrades, „Braku” vēstures, Ērgļu novada kultūrvēsturiskā mantojuma pētīšana, par pamatu izmantojot muzeja krājumu un citus vēstures avotus.
- Muzeja krājuma un pētniecības darba rezultātu pieejamības nodrošināšana.
- Muzeja darbības nodrošināšana sadarbībā ar Madonas novada Ērgļu apvienības pārvaldi.

1.4. Muzeja darbības mērķi un uzdevumi

1. Nacionālās kultūras vērtību pēctecības nodrošināšanai saglabāt ar R. Blaumaņa personību un daiļradi, Ērgļu pagasta kultūrvēsturi saistīto materiālo un nemateriālo mantojumu.

1.1. Veidot misijai atbilstošu muzeja krājumu, nodrošinot tā datu pieejamību plašai sabiedrībai.

1.2. Saglabāt nemateriālās liecības par R. Blaumaņa personību, daiļradi, Ērgļu pagasta kultūrvēsturi un tās interpretējumu mūsdienās.

2. Apzināt un pētīt R. Blaumaņa atstāto kultūras mantojumu un liecības par rakstnieka dzīvi, daiļradi un to ietekmējošiem faktoriem.

2.1. Izzināt ar rakstnieka dzīvi un daiļradi saistīto kultūras mantojumu (krājumā un ārpus tā).

2.2. Apzināt rakstnieka personības un daiļrades interpretējumu mūsdienās.

3. Lai veidotu vienotu kultūrtelpu ar nacionālām vērtībām centrā, aktualizēt R. Blaumaņa radošā mantojuma laikmetīgu iekļaušanu aktīvā kultūras apritē.

3.1. Saglabāt un izmantot memoriālo kompleksu Ērgļu pagasta „Brakos”, lai raksturotu R. Blaumaņa daiļrades un darba stilu un laikmeta, vides un iedibināto tradīciju ietekmi uz personību veidošanos.

3.2. Ar muzeja pasākumiem un izglītojošajām programmām veicināt sabiedrības izpratnes veidošanos par nacionālo literatūras un kultūrvēstures vērtību daudzveidību.

3.3. Muzeja piedāvājumu veidot atbilstoši muzeja mērķauditorijas vajadzībām.

4. Nodrošināt apstākļus muzeja pamatfunkciju kvalitatīvai īstenošanai R. Blaumaņa memoriālajā muzejā „Braki”.

4.1. Veidot un uzturēt stabilu muzeja materiāli tehnisko bāzi.

4.2. Nodrošināt muzeja stratēģiskā plāna īstenošanai nepieciešamo finansējumu.

4.3. Veikt pasākumus pilnvērtīgai muzeja darbībai nepieciešamo darbinieku resursu nodrošināšanai.

2. PAŠREIZĒJĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS

2.1. Pārskata periodā sasniegtie rezultāti un rezultatīvie rādītāji

Muzeja darbs veikts atbilstoši gada darba plāniem.

Krājuma darbs

Uz 31.12.2024. muzejā uzkrātas 11675 krājuma vienības, kas ir Nacionālā muzeju krājuma sastāvdaļa un atrodas valsts aizsardzībā. Muzeja krājuma eksponāti ietver informāciju par R. Blaumaņa personību un daiļradi un Ērgļu pagasta kultūrvēsturisko mantojumu no 19. gadsimta beigām līdz mūsdienām.

Mainoties muzeja darbiniekiem, konkrētāk krājuma glabātājam, kā arī krājuma glabātuves atrašanās vietai, no 2021. līdz 2024. gadam veikta visa krājuma pamatīga un mērķtiecīga esības pārbaude.

10.11.2020. līdz 13.02.2023 – sāкта un pabeigta esības pārbaude visam pamatkrājumam (Excel datu bāzē). Esības pārbaude veikta 5506 inventāra numuriem, kopā pārbaudītas 7629 pamatkrājuma vienības, kuras atrodas R. Blaumaņa memoriālā muzejā “Braki” un krājumu glabātvē Rīgas ielā 10. Pēc pārbaudes konstatēts, ka pārbaudītas 7629 pamatkrājuma vienības, no kurām 25 vienības ir izslēgtas, pamatkrājumā jābūt 7604 vienībām, grāmatvedības uzskaitē ir 7432 pamatkrājuma vienības, kas ir par 172 vienību mazāk. Šī starpība ir radusies, kļūdaini saskaitot pamatkrājuma inventāra grāmatās norādītas krājuma vienības, kā arī bez pamata izslēdzot muzeja priekšmetus. Finansiāli pamatkrājums ir novērtēts 10797,68 EUR par 7604 vienībām. Grāmatvedības uzskaitē pamatkrājums ir novērtēts 10556,65 EUR, atšķirība ir par 241,03 EUR mazāk.

13.02.2023. līdz 27.09.2024. – sāкта un pabeigta esības pārbaude visam palīgkrājumam (Excel datu bāzē). Esības pārbaude veikta 3418 inventāra numuriem, kopā pārbaudītas 4700 palīgkrājuma vienības, kuras atrodas R. Blaumaņa memoriālā muzejā “Braki” un krājumu glabātvē Rīgas ielā 10. Pēc pārbaudes konstatēts, ka pārbaudītas 4700 palīgkrājuma vienības, no kurām 445 vienības ir izslēgtas, palīgkrājumā jābūt 4255 vienībām, grāmatvedības uzskaitē ir 4243 palīgkrājuma vienības, atšķirība ir par 12 vienībām mazāk un 1 vienību vairāk, kas radusies 2019. gadā palīgkrājuma izslēgšanā pēc Ērgļu novada pašvaldības rīkojuma Nr. ADM/2019/3-04/9/RIKPĀ, 2019.g. 5.apr., MNNB Plg 1420₄₁ priekšmets ir izslēgts 2 reizes. Finansiāli palīgkrājums ir novērtēts 3021,05 EUR par 4255 vienībām. Grāmatvedības uzskaitē palīgkrājums ir novērtēts 3160,18 EUR, atšķirība ir 139,13 EUR vairāk un 2019.g. 1 vienība MNMB Plg 1420₄₁ norakstīta 2 reizes, finansiālā vērtība 0,71 EUR norakstīta nepamatoti.

Muzeja krājumā tiek apkopoti R. Blaumaņa konkursa skolēnu domraksti un muzeja darbinieku zinātniskie darbi, pētījumi, kas tiek publicēti grāmatās, kā arī periodikā.

2007. gadā uzsākta datu ievadīšana Nacionālajā muzeju krājuma kopkatalogā. Kopumā kopkatalogā ievadītas 3126 vienības, kas ir 27 % no muzeja krājuma kopskaita.

Pētnieciskais darbs

Pētnieciskā darba tēmas tiek izvēlētas atbilstoši muzeja misijai, sabiedrības interesēm un pieprasījumam, tās saistītas ar R. Blaumaņa daiļrades aktualitātēm mūsdienās, muzeja vēsturi, Ērgļu novada kultūru, izglītību un sabiedrisko dzīvi. Pētnieciskā darba rezultāti atspoguļoti grāmatās, publikācijās, izstādēs, lekcijās, referātos, zinātniskās konferencēs, zinātnisko rakstu krājumos.

Grāmata “Blaumaņa gaismā” (2024), sakārtotājas Zinta Saulīte un Mārīte Breikša. Sākot no 2020. gada aprīļa avīzē “Ērgļu Novada Ziņas” (“Ērgļu Apvienības Ziņas”) un no 2024. gada septembra reģionālajā laikrakstā “Stars” regulāri publicēti plaši pētnieciskā darba apraksti par Ērgļu novada

(Ērgļu, Katrīnas, Sausnējas, Liepkalnes, Sidrabiņu, Jumurdas, Vējavas) kultūrvēsturiskām vietām, kas vēlāk tiks apkopotas grāmatā “Kultūrvēsturiskas vietas Ērgļu apkaimē”.

Dalība konferencēs un semināros: Madonas bibliotēkā – Z. Saulītes prezentācija un stāsts “Dziesmotais Ērgļu novads”, 11.03.2020., “Blaumaņu dzimta”, 07.11.2020. Ogres Valsts ģimnāzijā – Z. Saulītes prezentācija “R. Blaumaņa domrakstu konkurss – vērtīga pieredze un izaicinājums”, 24.10.2024.

A.Kuzinas grāmatas “Rūdolfā Blaumaņa valodas vārdnīca” popularizēšana, mātes Karlīnes Blaumanes tēls un tā nozīme Blaumaņa dzīvē – A. Kuzina, 2020. gads.

Rūdolfs Blaumanis un Jānis Greste – stāstījums un matreiāli video filmam “Pret sienu tik ar pauri”, veltījums J. Grestes 140 gadu jubilejai – Z. Saulīte, 2021. gads.

Pētnieciskais darbs par dzejnieku Jāni Grotu, sagaidot 120 gadu jubileju – kopā ar apvienību “Mana Filmu Studija” video raidījums (Braku mājas lapa – www.braki.lv) – Z. Saulīte, 2021. gads.

Annas Kuzinas dzīvesgājuma prezentācija, sadarbība ar apvienību “Mana Filmu Studija” – Z. Saulīte, 2022. gads.

Pētnieciskais darbs par dzejnieci Zinaīdu Lazdu, sagaidot 120 gadu jubileju – kopā ar apvienību “Mana Filmu Studija” video raidījums (Braku mājas lapa – www.braki.lv) – Z. Saulīte, 2022. gads.

Filma “Purva bridējs” – stāstījums LT1 raidījumam “Filmas “Purva bridējs” arheoloģija”. – Z. Saulīte, 2022. gads.

Pētnieciskais darbs par rakstnieku R. Blaumani, sagaidot 160 gadu jubileju – kopā ar apvienību “Mana Filmu Studija” video prezentācija (Braku mājas lapa – www.braki.lv) – Z. Saulīte, 2023. gads.

Pētnieciskais darbs “R. Blaumaņa dzīves un darba vietas” – kopā ar apvienību “Mana Filmu Studija” video raidījums (Braku mājas lapa – www.braki.lv) – Z. Saulīte, 2023. gads. Saņemta Madonas novada Gada balva kultūrā 2024.

Nozīmīgākie “Braku” priekšmeti – apkopojošs pētniecisks darbs Latvijas Radio 1 raidījumam “Vietu lietas Latvijā” – Z. Saulīte, 2023. gads.

“Braku muzejam – 65” – video prezentācija “Braki gadalaikos” – Z. Saulīte, 2024. gads.

Video raidījums “Blaumaņa konkursa laureāti” – 8 jauniešu (1. vietu ieguvēju) stāsti un atmiņas par Blaumaņa konkursu, sagaidot konkursa 20 gadu jubileju (Braku mājas lapa – www.braki.lv) – Z. Saulīte, 2024. gads.

Sagatavotas tematiskas izstādes, nozīmīgākās no tām: „Blaumaņu dzimtas koks” (2023), „Braku muzejam – 65” (2024).

Komunikācijas darbs

“Braku” muzejs, organizējot pasākumus un piedāvājot dažādas tematiskās ekskursijas, ir saglabājis diezgan nemainīgu kopējo apmeklētāju skaitu gadā. (Vidējais apmeklētāju skaits gadā – 7 tūkstoši) Muzejs ir atpazīstams Latvijas kultūrvēsturiskajā ainavā ar rakstnieka Rūdolfā Blaumaņa vārda popularitāti. Apmeklētāju piesaistē liela nozīme bijusi muzejpedagoģiskajām programmām, tematiskajām izstādēm, pasākumu daudzveidībai (vidēji 10 pasākumi gadā). Apmeklētājus piesaista ikgadēja akcija „Muzeju nakts”, Jāņu ielīgošana, divdesmito gadu notiek R. Blaumaņa literārās prēmijas domrakstu konkurss vispārīzglītojošo skolu jaunatnei, R. Blaumaņa dzimšanas un nāves atcerei veltīti sarīkojumi, Rūdolfā dienas jeb pavasara talkas, brīvdabas teātra izrādes, Miķeļdienas tradīcijas. 2023. gadā notika vairāki pasākumi, kas saistīti ar R. Blaumaņa 160. dzimšanas dienu: svinīgs pasākums E. Smiļģa Teātra muzejā 1. janvārī, sarīkojums Ērgļu saieta namā 27. janvārī “Būt

visam labam par ceļa rādītāju”, Blaumaņu dzimtas 4. salidojums 6. augustā. Par godu R. Blaumaņa 20. jubilejas konkursam – grāmata „Blaumaņa gaismā” (2024. gada decembris).

Gadu gaitā, lai tūristiem interesantāki un jaukāki muzeja apmeklējumi, iemīļota kļuvusi muzejpedagoģiskā programma „Velniņu darbi un nedarbi”, „„Skroderdienu Silmačos” tēlu pasaulē”, orientēšanās uzdevumi, dažādas tematiskas ekskursijas, salidojumi un dzimšanas dienu svinēšana, ģimenes godi un kāzu ekskursijas, muzikālās ekskursijas, kā arī gardēžu tūres, kurās var nobaudīt „Silmaču” pankūkas, „Braku” putru un vīnu „No saldenās pudeles”.

Popularizējot R. Blaumani un viņa daiļradi, muzejs sadarbojas gan ar Ērgļu pagasta, gan citu novadu skolām, bibliotēkām un muzejiem. Muzejam ir izveidojusies laba sadarbība ar Ērgļu vidusskolu – skolēni un pedagogi ik gadu iesaistās Muzeju nakts pasākumos, sezonas atklāšanas svētkos, talkās, pārgājienos. Sekmīga ir sadarbība ar Ērgļu Mākslas un mūzikas skolu – grāmatu veidošana, izmantojot skolēnu zīmējumus; nometnes. Muzejs ir atvērts sadarbībai gan ar Ērgļu saieta namu, Brāļu Jurjānu memoriālo muzeju „Meņģeļi”, Sausnējas pagasta muzeju, sekmīga ir kopā darbošanās ar biedrību „Rūdolfā Blaumaņa kultūrvēsturiskais mantojums”, tie ir kopīgi pasākumi (konferences, izstādes, apmaiņas ekskursijas, radošas darbnīcas), atbalsts, padoms.

Nozīmīga ir sadarbība ar Vācijas Ķelnes-Reizīkes pašvaldību un to delegāciju uzņemšanu muzejā.

Muzejs apmeklētājiem atvērts 6 dienas nedēļā no plkst. 10.00 līdz 17.00, pasākumos pagarināts darba laiks līdz plkst. 20.00. No 01.11. līdz 01.05. atvērts pēc iepriekšēja pieteikuma.

No 2009. gada informācija par „Braku” muzeju atrodama mājas lapā – www.braki.lv. No 2023. gada ir uzlabota un modernizēta mājas lapa, ko uztur Madonas novada pašvaldība (pārtraucot saistības ar Anazanu).

Infrastruktūra

Muzejā tiek nodrošināta saimnieciskās un informāciju tehnoloģiju infrastruktūras darbība.

Muzeja ēkas ir Madonas novada pašvaldības īpašums, celtas no 1958. līdz 1992. gadam, ir kultūras piemineklis Nr.46.

2020. gada rudenī uzstādīta jauna biroja ēka, lielākā daļa krājuma pārvietota uz Ērgļu apvienības pārvaldes administrācijas ēku Rīgas ielā 10, kur izveidota krātuves telpa. Biroja ēkā strādā muzeja vadītājs un atbildīgais sezonas laikā, Rīgas ielā 10 – krājuma glabātājs. Vecā administrācijas ēka vairs netiek izmantota – ne krājuma glabāšanai, ne darbam, ēka atrodas avārijas stāvoklī, un nākotnē plānots to nojaukt.

Saņemot Nacionālā kultūras mantojuma pārvaldes finasējumu, atjaunots niedru jumts drēbju klētij (2021. gads, kopējais finansējums 9 000 EUR) un sīklopu kūtij (2024. gads, kopējais finansējums 25 000 EUR). Visus niedru jumtu atjaunošanas darbus veica SIA „Niedres.lv” (SIA “Jumiķis un Jumi”).

Saņemot Blaumaņau dzimtai piederīgo un Blaumaņa biedrības finansiālu atbalstu – iztūrīts pirts dīķis, izcelti vecie celmi un sakopta, nolīdzināta pagalma teritorija, iekārtota piknika vieta ar lapeni, rotaļlaukumu (2023. gads).

2.2. Mērķauditorija

Galvenā mērķauditorija ir individuālie apmeklētāji – ģimenes, pieaugušie, seniori, kuri labprāt pastaigājas pa muzeja teritoriju, aplūko ēkas, ekspozīciju, tematiskās izstādes. Apmeklētājiem ir būtiskas individuālās sarunas – par “Brakiem”, rakstnieku R. Blaumani, Ērgļu kultūrvēsturi, sabiedrisko dzīvi utt. Cilvēki uz muzeju dodas uzkrāt pozitīvas emocijas, bagātināt vēstures zināšanas un saņemt cieņpilnu komunikāciju.

Nākamā apmeklētāju daļa ir pieaugušo grupas – darba kolektīvi, radinieki, absolventi, dažādu interešu grupas, biedrības utt. Šīs grupas vēlas gida pakalpojumu vai muzejpedagoģiskās programmas, kas ir ar izzinošu un izklaidējošu funkciju, ko papildina gardēžu tūres – pankūkas, “Braku” putra, zāļu tēja. Pēc izzinošas ekskursijas dažkārt ir vēlme uzkavēties un turpināt svinēt svētkus ārā – piknika vietā.

Pavasaris un rudens – tas ir skolēnu laiks, kad galvenā mērķauditorija ir skolu jaunatne. Populārākās ir muzejpedagoģiskās programmas “Velniņu darbi un nedarbi”, “Iepazīsti “Braku” sētu”, ““Skroderdienu Silmačos” tēlu pasaulē”, “Orientēšanās “Braku” sētā”. Bieži vien pēc ekskursijas ir vēlme baudīt Silmaču pankūkas, kā arī izstaigāt/ izskriet “Braku” sētu, teritoriju. Skolēniem ļoti patīk, ka ir piknika vieta, kur var uzkavēties, pacienāties, izšūpoties utt.

2.3. Ārējās darbības vides izvērtējums

2.3.1. Muzejs kopš 01.07.2021. ir Madonas novada Ērgļu apvienības pārvaldes struktūrvienība, kas pilda muzejam deleģētās funkcijas un saņem pašvaldības finansējumu. Ērgļu apvienības pārvalde robežojas ar Madonas novada Vestienas un Liezēres pagastiem, Ogres novada Mazozolu un Meņģeles pagastiem, Cēsu novada Kaives un Inešu pagastiem, Aizkraukles novada Iršu un Vietalvas pagastiem. Apvienības centrs ir Ērgļi, kur ir Ērgļu vidusskola (no 2025. gada rudens – pamatskola), Ērgļu Mākslas un mūzikas skola, Ērgļu pirmsskolas izglītības iestāde „Pienenīte”, Brāļu Jurjānu memoriālais muzejs „Meņģeļi”, Sausnējas pagasta muzejs „Līdumi”.

2.3.2. Muzeja darbība ir tieši atkarīga no ekonomiskajiem un sociālajiem procesiem, nozares politiskajām nostādnēm gan valstī, gan novadā un to ietekmi uz sabiedrību. 2020. un 2021. gadā samazinājās apmeklētāju skaits, iemesls – Covid-19 pandēmija. Šobrīd vidējais apmeklētāju skaits gadā ir vairāk nekā 7 tūkstoši. Viens no tūristu piesaistes veidiem ir ne tikai atraktīvas ekskursijas muzejā un gardēžu tūres, bet arī pasākumi, īpaši brīvdabas izrādes un Muzeju nakts.

2.3.3. Muzejam konkurenci rada citas brīvā laika pavadīšanas vietas un iespējas, jo to piedāvājums orientēts uz vienu un to pašu auditoriju. Muzeja apmeklējumu aizstāj sociālās vides daudzveidīgais piedāvājums, īpaši jauniešu auditorijā.

Muzeja plānotos rezultātīvos rādītājus var ietekmēt šādi ārējie faktori:

- pašvaldības finansējuma samazinājums muzejam;
- izmaiņas nozares kultūrpolitikā;
- izmaiņas izglītības politikā;
- izmaiņas novada un reģiona tūrisma attīstības koncepcijā;
- sociālais faktors (iedzīvotāju emigrācija no valsts, bezdarbs, inflācija);
- muzeja atrašanās vieta ārpus apdzīvotas teritorijas – drošības faktors.

2.4. Muzeja darbības spēju izvērtējums

Muzejs līdz šim veicis darbu visu muzeja pamatfunkciju nodrošināšanai labi.

Sabiedrība ir ieinteresēta par muzeja piedāvājumu. Par to liecina stabils apmeklētāju skaits. Pētnieciskās darbības rezultāti tiek atspoguļoti grāmatās, ekspozīcijā, īslaicīgajās izstādēs, ekskursijās, lekcijās, tematiskajos pasākumos, publikācijās.

Nelielais muzeja personāls (2 cilvēki) ir spējīgs realizēt vidējās darbības programmu.

Muzeja darbības veicinošie faktori ir:

- novada pašvaldības atbalsts;
- laba sadarbība ar novada kultūras un izglītības iestādēm;
- iespēja piedalīties projektos, saņemot pašvaldības līdzfinansējumu;

- laba infrastruktūra, apmierinoša materiāli tehniskā bāze;
- centīgi un pilnveidoties griboši muzeja speciālisti.

Vēlamās izmaiņas muzeja darbā:

- novada pašvaldības lielāka ieinteresētība muzeja darbības specifikā;
- lielāka finansējuma piesaiste muzeja infrastruktūras sakārtošanai un kultūras pasākumu īstenošanai.

2.4.1. SVID ANALĪZE

<p>Stiprās puses</p> <ul style="list-style-type: none"> • pilnībā restaurēts ēku ansamblis, izkopta vide; • muzeja un rakstnieka R. Blaumaņa atpazīstamība; • bagāta muzeja ekspozīcija; • labas darba tradīcijas; • pieredzējuši un izglītoti darbinieki; • laba muzeja ēku saglabātība; • mūsdienīgs tehniskais aprīkojums muzeja pamatdarbības nodrošināšanai; • daudzveidīgs muzeja pakalpojumu piedāvājums; • iedzīvotāju un nevalstisko organizāciju aktīvs morāls un intelektuāls atbalsts muzeja darbā; • muzeja atrašanās ainaviski pievilcīgā, sakoptā vidē; • muzeja ekspozīcijas daudzveidība un priekšmetu eksponēšana to dabiskajā vidē. 	<p>Ārējās iespējas</p> <ul style="list-style-type: none"> • Madonas novada pašvaldības atbalsts; • projektu līdzekļu piesaiste; • sadarbība ar dažādām iestādēm, organizācijām utt.; • pozitīvs muzeja tēls sabiedrības acīs. <hr/> <p>Ieguldīt</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzturēt muzeja kompleksu kā vienotu kultūrvēsturisku un dabas ansamblī; • piesaistīt jaunatni, organizējot konkursus, izglītojošus pasākumus, talkas; • saglabājot muzeja krājumu, papildināt to ar jauniem, atraktīviem, mūsdienīgiem materiāliem, kas ļauj atpazīt tagadnes notikumus; • nodrošināt muzeja kolekcijas spēju kalpot sabiedrībai. 	<p>Ārējie draudi</p> <ul style="list-style-type: none"> • iedzīvotāju ierobežotās finansiālās iespējas, apmeklējot muzeju; • muzeja konkurence ar citām kultūras un atpūtas vietām, kuru piedāvājums iedzīvotājiem un tūristiem gadu no gada pieaug; • postošas dabas stihijas; • muzeja apmeklētāju uzvedības neparedzamība; • valsts politikas virzienu neprognozējamība. <hr/> <p>Aizsargāt</p> <ul style="list-style-type: none"> • sargāt muzeju, izmantojot jaunāko aizsardzības tehnoloģiju un paņēmienus (pēc finansiālajām iespējām); • ierīkot zibensnovedējus ēkām; • radīt drošu darba vidi muzeja darbiniekiem; • apdrošināt muzeja ēkas un darbiniekus pret nelaimes gadījumiem.
<p>Muzeja galvenās vājās vietas</p> <ul style="list-style-type: none"> • nepietiekoša ēku eksponātu uzraudzība sezonas laikā; • muzeja atrašanās 4 km no Ērgļu centra; • atkarība no klimatiskajiem apstākļiem – sezonāls muzejs; • muzeja krājums neatrodas vienviet; • nepietiekams muzeja finansējums. 	<p>Pieņemt lēmumus darbībai konkrētajā virzienā</p> <ul style="list-style-type: none"> • sadarbībā ar pašvaldību piesaistīt projektu līdzekļus infrastruktūras uzlabošanas (lielā kūts ēka avārijas stāvoklī; vecās administrācijas ēka snojaukšana); • ekspozīcijas modernizācija; • teritorijas sakopšana – īpašu nozīmi puevēršot takām un to drošībai, kā arī mežu masīva sakopšanai. 	<p>Pieņemt lēmumus rīcībai</p> <ul style="list-style-type: none"> • piesaistīt sabiedrības uzmanību muzeja problēmu risināšanai; • palielinoties apmeklētāju skaitam vasaras sezonā, nodrošināt ēku un eksponātu uzraudzību.
<p>Iespējas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • iekļaušanās novada un Vidzemes 		<p>Draudi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nestabila valsts kultūrpolitika;

reģiona tūrisma piedāvājumā; <ul style="list-style-type: none"> • kultūras mantojuma aktualizēšana mūsdienu sabiedrībā; • darbinieku kvalifikācijas pilnveidošana; • papildus finanšu piesaiste, sagatavojot projektus VKKF, ES strukturālajiem fondiem; • valsts, īpaši NKMP atbalsts muzeja darbībai. 		<ul style="list-style-type: none"> • finansējuma nepietiekamība muzeja infrakstruktūras attīstībai un modernizēšanai; • izmaiņas sabiedrības prioritāro vērtību izvēlē ar mīnus zīmi attiecībā uz garīgajām vērtībām; • globālā tīmekļa piedāvājumu daudzveidība;
---	--	--

2.5. Secinājumi

Pamatojoties uz SVID analīzē iegūto, redzama šāda **vidējā posma stratēģijas** virzība:

- Muzeja pamatfunkcijas darbības nodrošināšana pie nepietiekamiem finanšu resursiem;
- Sadarbībā ar pašvaldību piesaistīt projektu līdzekļus lielās kūts jumta nomaiņai, kā arī konstrukciju un atsevišķu baļķu nomaiņai; vecās administrācijas ēkas nojaukšanai.
- Ekspozīcijas modernizācija, iekārtojot informācijas pasniegšanu digitālā veidā, kas būtiski nodrošinātu muzeja pievilcīgumu un apmeklētību.

Lai saglabātu un palielinātu muzeja apmeklētāju skaitu un aktualizētu R. Blaumaņa literāro un novada kultūrvēsturisko mantojumu mūsdienu sabiedrībā, ir jāveicina:

- muzeja potenciāla izmantošana reģionālajā tūrismā;
- muzeja krājuma materiālu pieejamības nodrošināšana Nacionālajā kopkatalogā;
- muzeja publicitātes, īpaši pētnieciskā darba aktualizēšana;
- jaunu, atraktīvu muzeja produktu izstrāde.

Muzeja vidēja termiņa prioritātes:

2.5.1. Kopā ar novada domi risināt jautājumu par lielās kūts renovāciju;

2.5.2. Muzeja krājuma izpēte un mērķtiecīga izmantošana pētniecības darbā;

2.5.3. Muzeja pieejamības nodrošināšana, attīstot jaunus pakalpojuma veidus sabiedrības izglītošanā.

3. STRATĒĢISKĀ DAĻA

3.1. Politikas mērķi

1. Krājuma darbs

Muzejs realizē krājuma politiku, veicot muzeja krājuma veidošanu, papildināšanu, uzskaiti, saglabāšanu un izmantošanas kārtību atbilstoši Ministra kabineta noteikumiem Nr. 956 "Noteikumiem par Nacionālo muzeja krājumu".

2. Pētnieciskais darbs

Apzināt, pētīt un popularizēt "Braku" māju un muzeja vēsturi, R. Blaumaņa personību un daiļradi, sasaistot to ar Ērgļu apkaimes kultūrvēsturi un personībām.

3. Komunikācijas darbs

Izmantojot muzeja krājumu, aktualizēt R. Blaumaņa radošā mantojuma laikmetīgu iekļaušanu aktīvā kultūras apritē un, veicinot sabiedrības izglītošanu, nodrošināt muzeja pieejamību un publicitāti, sekmēt muzeja popularitāti un apmeklētības pieaugumu.

3.2. Prioritātes, mērķi un sagaidāmie darbības rezultāti

1. Krājuma darbs

Muzejs realizē krājuma politiku, veicot muzeja krājuma veidošanu, papildināšanu, uzskaiti, saglabāšanu un izmantošanas kārtību atbilstoši Ministra kabineta noteikumiem Nr. 956 “Noteikumiem par Nacionālo muzeja krājumu”.

Nr. P. k.	Mērķi	Aktivitātes	Rezultāti	Atbildīgais	Izpildes laiks	Finanšu avots
1.	Izvērtēt muzeja krājuma materiālu atbilstību muzeja misijai	Sagatavot atbilstošo dokumentāciju pamatkrājuma un palīgkrājuma priekšmetu izslēgšanai no muzeja krājuma.	Izslēgti muzeja krājuma priekšmeti, kas neatbilst muzeja misijai.	Krājuma glabātājs	2025 –2030	
			Novērtētas nepilnības muzeja krājumā.	Krājuma glabātājs	2025–2030	
		Pieaicināt speciālistus, restauratorus muzeja krājuma priekšmetu izvērtēšanā	Muzeja krājuma priekšmeti. Izvērtēti atbilstoši muzeja misijai.	Krājuma glabātājs	2025 –2030	
2.	Atbilstoši MK noteikumu Nr. 956 pielikumam Nr. 6, krājuma priekšmetu vērtības noteikšana naudas izteiksmē	Noteikt visiem muzeja pamatkrājuma un palīgkrājuma priekšmetiem vērtību naudas izteiksmē.	Muzeja krājuma priekšmeti novērtēti atbilstoši to vērtībai.	Krājuma glabātājs	2025–2030	
		Pieaicināt speciālistus, restauratorus muzeja krājuma priekšmetu vērtēšanā.	Muzeja krājuma priekšmeti novērtēti atbilstoši to vērtībai.	Krājuma glabātājs	2025 –2030	
3.	Nodrošināt informācijas ievadi	Papildināt esošo muzeja priekšmetu	Nodrošināta muzeja krājuma pieejamība	Krājuma glabātājs	2025–2030	

	Latvijas muzeju Nacionālā krājuma kopkatalogā	informāciju. Ievadīt jaunus muzeja krājuma priekšmetus.	sabiedrībai. Nodrošināta muzeja krājuma pieejamība sabiedrībai.	Krājuma glabātājs	2025 –2030	
4.	Izvērtēt digitāli radītos muzeja materiālus	Iekļaut muzeja krājumā muzeja radītos digitālos materiālus.	Papildināts muzeja krājums.	Krājuma glabātājs, muzeja vadītājs	2025 –2030	
5.	Izstrādāt ārkārtas situācija plānu	Izveidot sarakstu ar prioritātēm.	Izstrādāts plāns drošai priekšmetu glābšanai.	Krājuma glabātājs, muzeja vadītājs	2025 –2030	

2. Pētnieciskais darbs

Apzināt, pētīt un popularizēt “Braku” māju un muzeja vēsturi, R. Blaumaņa personību un daiļradi, sasaistot to ar Ērgļu apkaimes kultūrvēsturi un personībām.

Nr. P. k.	Mērķi	Aktivitātes	Rezultāti	Atbildīgais	Izpildes laiks	Finanšu avots
1.	Ērgļu apkaimes kultūrvēsturisku vietu izpēte un sasaiste ar rakstnieku R. Blaumani.	Veikt Ērgļu, Sausnējas un Jumurdas pagasta kultūrvēstures vietu izpēti. Publicēt izpētes materiālus, aprakstus reģionālajā laikrakstā “Strars”.	Izpēte sāka 2019. gadā. No 2021. gada marta avīzē “Ērgļu Apvienības Ziņas” publicēts pētnieciskais materiāls 35 turpinājumos. No 2024. gada septembra reģionālajā laikrakstā “Stars” pētnieciskais materiāls tiek publicēts divas reizes mēnesī.	Muzeja vadītājs	2025 – 2028	Pašvaldība,

		Pētniecisko materiālu apkopot un izdot grāmatā “Kultūrvēsturiskas vietas Ērgļu apkaimē”			2025 – 2028	Blaumaņa b-ba, ziedojumi
2.	Zemnieku sētas darbi, sasaistot tos ar “Braku” ēkām (riju, klēti, kūtīm)	Veikt izpēti par lauku darbiem zemnieka sētā 19.gs. beigās/20.gs. sākumā, sasaistot to ar R. Blaumaņa daiļradi. Izveidot tematikas izstādes sīkopu kūtī, rijā, labības klēti, zirgu stallī, kūtī, drēbju klēti.	Veikta sīklopu kūts iekārtošana.	Muzeja vadītājs, krājuma glabātājs	2025 – 2030	
3.	Blaumaņu dzimtas koka papildināšana	Sagaidot Blaumaņu dzimtas 5. salidojumu 2028. gadā, papildināt un uzlabot dzimtas koku.	Veikta Blaumaņa dzimtas izpētes, ik pa pieciem gadiem, atjaunojot un papildinot dzimtas koku un bukletu.	Muzeja vadītājs	2025 – 2028	Blaumaņa biedrība
4.	Braku muzejam 70	Atzīmējot 2029. gadā Braku muzeja jubileju, veikt izpēti un papildināt tematisko izstādi (2009 – 2028).	Veikta muzeja vēstures izpēti un izveidota tematiskā izstāde (1958–2029).	Muzeja vadītājs, krājuma glabātājs	2025 – 2029	Blaumaņa biedrība
5.	Dzejniekam Jānim Grotam 125	Sagaidot novadnieka J. Grota 125.dzimšanas dienu (2026), izveidot video prezentāciju par	2021. gadā ir izveidots video raidījums par J. Grotu, iekļaujot ievērojamu cilvēku stāstus	Muzeja vadītājs	2025 – 2026	Blaumaņa biedrība

		rakstnieka dzīvesgājumu un noorganizēt pasākumu skolēniem.	un atmiņas.			
6.	Dzejniecei Zinaīdai Lazdai 125	Sagaidot novadnieces Z. Lazdas 125.dzimšanas dienu (2027), izveidot video prezentāciju par rakstnieka dzīvesgājumu un noorganizēt izglītojošo pasākumu.	2022. gadā ir izveidots video raidījums par Z. Lazdu, iekļaujot ievērojamu cilvēku stāstus un atmiņas.	Muzeja vadītājs	2025 – 2027	Blaumaņa biedrība
7.	R. Blaumaņa laikabiedri	Veikt izpēti par R. Blaumaņa laikabiedriem un veidot video raidījumu, sadarbojoties ar personību muzejiem (K. Skalbe un A. Austriņš – Vecpiebalgas muzejji, J. Rozentāls un J. Akuraters – Rīga, J. Jaunsudrabiņš – Nereta, J. Poruks – Druviena u.c.)	Ir apkopoti materiāli par rakstnieka laikabiedriem.	Muzeja vadītājs, krājuma glabātājs	2025 – 2028	Blaumaņa biedrība

3. Komunikācijas darbs

Izmantojot muzeja krājumu, aktualizēt R. Blaumaņa radošā mantojuma laikmetīgu iekļaušanu aktīvā kultūras apritē un, veicinot sabiedrības izglītošanu, nodrošināt muzeja pieejamību un publicitāti, sekmēt muzeja popularitāti un apmeklētības pieaugumu.

Nr. p. k.	Mērķi	Aktivitātes	Rezultāti	Atbildīgais	Izpildes laiks	Finanšu avots
1.	Ar muzeja	Muzeja speciālistu	Regulāras	Muzeja	2025 –	

	izglītojošām programmām veicināt sabiedrības izpratni par kultūrvēsturiskajām vērtībām.	tikšanās ar pašvaldību, izglītības, kultūras iestāžu darbiniekiem, NVO, sabiedrības pārstāvjiem, skolēniem. Izglītojoši pasākumi – muzeja sezonas atklāšanas un noslēguma pasākumi, atceres sarīkojumi, gadskārtu ieražas, brīvdabas izrādes, tematiski pasākumi, konkursi. Pasākumi, kas saistīti ar novada kultūrvēsturiskajiem notikumiem.	tikšanās ar speciālistiem, izglītojoši kursi. Ik gadu muzejs organizē apmēram 10 pasākumus	vadītājs	2030	
2.	Dažādojot darba formas, realizēt daudzveidīgas izglītojošas programmas, ģimeņu godus, organizāciju saietus un salidojumus.	Tiek piedāvātas apmeklētājiem daudzveidīgas ekskursijas un muzejpedagoģiskas programmas – atbilstoši vecumam, interesēm, vēlmēm.	Skolēniem tiek piedāvātas 6 muzejped. programmas; pieaugušajiem – 4. Iecienītas ir gardēžu ekskursijas.	Muzeja vadītājs	2025 – 2030	
3.	Bagātināt novada kultūrvidi ar vēsturiskā mantojuma vērtībām, stiprināt novadnieku patriotismu.	Pasākumi, tikšanās, kas saistītas ar novada kultūrvēstures cilvēku cildināšanu un godināšanu, iesaistot novada cilvēkus aktīvi līdzdarboties.	Gadā parasti viens pasākums vai tematisks sarīkojums novada īpašo cilvēku, radošu personību cildināšanai.	Muzeja vadītājs	2025 – 2030	
4.	Veidot izpratni par latviešu tradicionālās	Tradīciju pasākumi, gadskārtu ieražas.	Vasaras saulgriežu svētki – ielīgošana;	Muzeja vadītājs	2025 – 2030	

	kultūras pamatvērtībām, celt nacionālo pašapziņu.		Miķeļdienas tradīcijas. Pārējo tradīciju svētki sadarbībā ar Ērgļu kultūras iestādēm.			
5.	Iesaistīt skolu jaunatni un pedagogus rakstnieka R. Blaumaņa izzināšanā un popularizēšanā.	R. Blaumaņa literārās prēmijas konkursi.	Ir notikuši jau 20 Blaumaņa konkursi, kas ir guvuši lielu skolu atsaucību.	Muzeja vadītājs	2025 – 2030	
6.	Sadarboties ar citiem Latvijas un novadu muzejiem, pašvaldību sadarbības partneriem.	Pieredzes apmaiņa ar citiem Latvijas muzejiem, sadarbības partneriem.	2-3 gadā notiek pieredzes apmaiņas braucieni uz citiem muzejiem, kultūrvēsturiskām vietām Latvijā. 1 gadā – pieredzes apmaiņa ārpus Latvijas.	Muzeja vadītājs	2025 – 2030	

4. STRATĒĢIJAS IEVIEŠANAS UZRAUDZĪBA

4.1. Muzeja pamatfunkciju nodrošināšanu veic muzeja vadītāja un krājuma glabātāja, atbalsta funkciju veikšanai ir viena tehniskā darbinieka slodze (saimniecības pārzinis). Muzeja vadītājam un krājuma glabātājam ir augstākā izglītība. Darbinieku atalgojums salīdzinājumā ar 2024. gadu ir nedaudz palielinājies. Muzeja vadītāja ir atbildīga par muzeja saimniecisko dzīvi, infrastruktūras sakārtošanu, finanšu piesaisti, vada un organizē pasākumus, galvenokārt vada ekskursijas, muzejpedagoģiskās programmas, strādā ar apmeklētājiem, konsultē klientus, sadarbojas ar organizācijām un iestādēm R. Blaumaņa popularizēšanai un izzināšanai. Krājuma glabātāja strādā ar muzeja krājumu, ir atbildīga par tā atbilstību krājuma noteikumiem, datu ievadīšanai exel sistēmā, inventarizāciju, veic datu ievadīšanu Nacionālajā kopkatalogā, darbu ar apmeklētājiem, izstāžu un ekspozīcijas izveidošanu un uzraudzību.

Darbinieku zināšanu un prasmju papildināšanai tiek izmantoti Kultūras ministrijas Bibliotēkas, arhīvu un muzeju nodaļas, Kultūras akadēmijas organizētie tālākizglītības kursi un semināri, Vidzemes tūrisma asociācijas, citu muzeju organizētie semināri un apmācības.

Muzejā par stratēģiskā plāna izpildi atbild muzeja vadītāja. Vidēja termiņa plāna un gada darba plāna izpildes gaita tiek izvērtēta vienu reizi ceturksnī darbinieku pilnsapulcē. Par kārtējo uzdevumu izpildi muzeja speciāliste informē muzeja vadītāju reizi mēnesī darba jautājumu pārrunās.

Muzeja darbības programma ir izstrādāta, balstoties uz esošo darbinieku skaitu.

4.2. Muzeja darbības stratēģiju paredzēts aktualizēt katru gadu budžeta plānošanas gaitā. Stratēģija tiks īstenota ar muzeja ikgadējo darba plānu starpniecību. Kā atskaites instrumenti tiks izmantotas mēneša un gada individuālās muzeja darbinieku atskaites, gada publiskais pārskats, darba sanāksmes.

R. Blaumaņa memoriālajā muzejā „Brakos” vidējā termiņa darbības stratēģijas izstrādāšanā iesaistīto darbinieku saraksts:

Zinta Saulīte – muzeja vadītāja,

Kristīne Lūse – krājuma glabātāja.

5. Rūdolfa Blaumaņa memoriālā muzeja „Braki” darbības pamatvirzienu politikas 2025–2030

1. Politikas mērķis

Politikas mērķis ir nodrošināt muzeja profesionālu un ilgtspējīgu darbību atbilstoši muzeja misijai, darbības mērķiem un uzdevumiem. Muzeja darbība paredz visu muzeja funkciju uzturēšanu un attīstību, akcentējot muzeja pamatekspozīcijas saglabāšanu un muzeja infrastruktūras sakārtošanu.

2. Darbības jomas raksturojums

- 2.1. „Braku” muzejs kā kompleksa profila muzejs saistīts ar latviešu literatūras klasiķa Rūdolfa Blaumaņa (1863–1908) dzīvi rentes zemnieka saimniecībā 19.gs. otrajā pusē, viņa daiļradi, Ērgļu novada kultūrvēsturi. Muzejam ir kultūrvēsturiska, ainaviska un ģeogrāfiska nozīme Latvijas kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanā un popularizēšanā.
- 2.2. Muzeja darbības mērķis ir pētīt un popularizēt R. Blaumaņa daiļradi un personību, uzturēt un attīstīt visai sabiedrībai pieejamu tā kultūrvēsturiskā mantojuma liecību un informācijas krājumu, kas atspoguļo sabiedrības materiālās un garīgās vērtības, attīstības procesus, kultūrvēsturiskos notikumus kā kultūras vēstures daļu.
- 2.3. Muzejs realizē **krājuma** politiku, veicot tā komplektēšanu, dokumentēšanu un nodrošina tā saglabāšanu atbilstoši „Noteikumiem par Nacionālo muzeja krājumu”.
- 2.4. Muzejs veic **zinātniski pētniecisko un izglītojošo darbu**, pētot R. Blaumaņa daiļradi un personību un Ērgļu novada kultūrvēsturi no 19.gs. beigām līdz mūsdienām.
  - 2.4.1. veic krājuma priekšmetu uzskaiti, aprakstus un datorizāciju;
  - 2.4.2. pamatojoties uz veiktajiem pētījumiem, iekārto pastāvīgu kultūrvēsturisku ekspozīciju un tematiskas izstādes;
  - 2.4.3. rīko muzejiskus tematiskus pasākumus, sadarbojoties ar citām kultūras un izglītības iestādēm.
- 2.5. Sniedz konsultācijas, zinātnisku un metodisku palīdzību sava profila ietvaros citiem muzejiem, iestādēm, organizācijām un atsevišķām personām.
- 2.6. Muzeja **komunikācijas** politika:
  - 2.6.1. uzturēt sabiedrībā pozitīvu „Braku” muzeja tēlu;
  - 2.6.2. efektīvi izmantot muzeja komunikācijas iespējas un meklēt jaunas, sekmēt muzeja darba rezultātu novadīšanu līdz sabiedrībai;
  - 2.6.3. panākt muzeja apmeklētāju skaita palielināšanos.

5.1. Krājuma darba politika

Krājuma veidošanas mērķis – veidot kultūrvēsturisku liecību krājumu par “Braku” sētas vēsturisko attīstību, R. Blaumaņa dzīvi un daiļradi, sasaistot to ar Latvijas un Ērgļu pagasta kultūrvēsturisko mantojumu, personībām un organizācijām.

Krājuma veidošanas uzdevumi:

1. Izvērtēt un papildināt muzeja krājumu atbilstoši muzeja misijai un krājuma darba politikai;
2. Dokumentēt krājumu atbilstoši Ministra kabineta noteikumiem Nr. 956 “Noteikumi par Nacionālo muzeja krājumu”;
3. Nodrošināt krājuma priekšmetu saglabāšanu;

4. Nodrošināt informāciju par muzeja krājumu Latvijas muzeju Nacionālā krājuma kopkatalogam;
5. Regulāri veikt muzeja krājuma priekšmetu esības pārbaudi memoriālajās ēkās un krātuvē.

1. Muzeja krājuma satura raksturojums un izvērtējums

- 1.1. **Krājums sastāv** no materiāliem par rakstnieka R. Blaumaņa dzīvi, daiļradi, laikmetu, kurā rakstnieks dzīvojis un strādājis, rakstnieka laikabiedriem, teātra iestudējumiem, “Braku” muzeja vēsturi, Ērgļu pagasta kultūras un sabiedriskās dzīves procesiem, atsevišķām dzimtām, Ērgļu personībām, organizācijām u.c. materiāliem.
- 1.2. **Muzeja krājumā uz 2025. gada janvāri ir 11859 vienības – pamatkrājumā 7604 vienības** (meklēšanā 153 pamatkrājuma vienības), **palīgkrājumā 4255 vienības** (meklēšanā 128 palīgkrājuma vienības).
- 1.3. **Krājuma veidošana** aizsākās ar R. Blaumaņa memoriālā muzeja „Braki” nodibināšanu 1958. gada 12. martā kā Madonas Novadpētniecības un mākslas muzeja filiāli un darbojās tā pārvaldījumā līdz 2009. gadam, pēc tam – Ērgļu novada pašvaldības, no 2021. gada – Madonas novada pašvaldības pārvaldījumā.
- 1.4. Krājums sākotnēji ir komplektēts, lai nodrošinātu pamatekspozīcijas iekārtošanu atjaunotajās ēkās, kuras raksturīgas Ērgļu novada zemnieka rentnieka sētai, kas vienlaicīgi bija arī R. Blaumaņa dzīves un radošā daba vieta. Krājums tika vākts, balstoties uz Ērgļu apkaimes iedzīvotāju dāvinājumiem (1959–1970). Pārsvarā tie bija etnogrāfiskie un sadzīves priekšmeti. Turpmākajos gados krājums papildināts ar memoriālajiem priekšmetiem un informatīva satura materiāliem, kas aptver R. Blaumaņa daiļradi un Ērgļu novada dažādus notikumus no 19.gs. vidus līdz mūsdienām. Muzeja krājumā atrodas vietējo novadpētnieku savāktie materiāli par Ērgļu novadu, kā arī materiāli par Rūdolfa Blaumaņa dzīvi un daiļradi, viņa laikabiedriem.

2. Muzeja krājuma veidošana

- 2.1. Muzeja krājums tiek veidots, balstoties uz muzeja misiju un „Noteikumiem par Nacionālo muzeja krājumu”. Muzejs krāj materiālus, kuri atspoguļo R. Blaumaņa dzīves laika posmu Ērgļu novadā, rakstnieka darbos pieminētos un tēlotos priekšmetus, kā arī mūsdienu liecības par R. Blaumaņa daiļrades izpausmēm dažādās dzīves jomās, notikumos (teātru izrādes, sarīkojumi, konkursi, kinofilmas pēc R. Blaumaņa darbiem utt.). Krājumā ir plaša etnogrāfisko un sadzīves priekšmetu kolekcija, kas atspoguļo zemnieka rentnieka lauku sētas iedzīvi 19.gs. beigās un 20.gs. sākumā. Rakstnieka R. Blaumaņa iespiestie darbi – kopotie raksti, atsevišķi izdevumi, tulkojumi, literatūrvēsturiskie publicējumi, laikabiedru literārie darbi. Fotografiju kolekcija ietver tēmas gan par rakstnieku, gan viņa laikabiedriem, tuviniekiem, rakstnieka piemiņas vietām, Ērgļu novada kultūras, izglītības, sabiedriskiem darbiniekiem, mediķiem, dabas skati Ērgļu apkārtnē, zemnieku sētas, sarīkojumi, vietu un atsevišķu objektu attēliem. Rokrakstu kolekcijā ietilpst korespondence, atmiņu pieraksti, notikumu apraksti u.c.
- 2.2. Muzeja krājuma komplektēšanas ģeogrāfija saistīta galvenokārt ar Ērgļu pagastu, plašāku Vidzemes areālu, kā arī pārējo Latvijas teritoriju un ārzemēm, kur dzīvo novadnieki un Blaumaņu dzimtas pārstāvji.
- 2.3. Muzeja krājums tiek grupēts pa kolekciju grupām:

- 2.3.1. Lietiskie muzeja priekšmeti
  - 2.3.1.1. Darba rīki, ierīces un piederumi
  - 2.3.1.2. Trauki un galda piederumi
  - 2.3.1.3. Mēri un mērierīce
  - 2.3.1.4. Mēbeles un interjera elementi
  - 2.3.1.5. Apģērbs un tā piederumi
  - 2.3.1.6. Personiskās higiēnas un kosmētikas priekšmeti
  - 2.3.1.7. Galantērija un aksesuāri
  - 2.3.1.8. Rotas
  - 2.3.1.9. Celtniecība
  - 2.3.1.10. Mūzikas instrumenti un to piederumi
  - 2.3.1.11. Apgaismošanas ierīces, to daļas un piederumi
  - 2.3.1.12. Transporta līdzekļi un to piederumi
  - 2.3.1.13. Rakstāmpiederumi, rakstāmgalda piederumi un skolas piederumi
  - 2.3.1.14. Filatēlija
  - 2.3.1.15. Faleristika
  - 2.3.1.16. Suvenīrs
  - 2.3.1.17. Veksikoloģija
  - 2.3.1.18. Ceremoniālie un simboliskie priekšmeti
- 2.3.2. Rakstiskie muzeja priekšmeti
  - 2.3.2.1. Dokumenti
  - 2.3.2.2. Iespieddarbi
  - 2.3.2.3. Rokraksti
- 2.3.3. Audiovizuālie muzeja priekšmeti
  - 2.3.3.1. Fotogrāfijas
  - 2.3.3.2. Diapozitīvs
  - 2.3.3.3. Fotofilmu negatīvs
  - 2.3.3.4. Audioieraksti
- 2.3.4. Tēlojošie muzeja priekšmeti
  - 2.3.4.1. Tēlniecība
  - 2.3.4.2. Glezniecība
  - 2.3.4.3. Grafika
  - 2.3.4.4. Dekoratīvā māksla
  - 2.3.4.5. Scenogrāfija
- 2.4. Muzejā visvairāk trūkst memoriālo priekšmetu. Tie tiek aizstāti ar līdzīgiem tipoloģiskajiem priekšmetiem (rakstāmpiederumi, apģērbs, apgaismes ķermeņi, mēbeles u.c.). Memoriālo priekšmetu iegūšana ir saistīta ar zināmām grūtībām, jo to atrašanās vietas un eksistences izpēte ir ļoti apgrūtināta saistībā ar vēsturiskajiem notikumiem valstī un iedzīvotāju migrāciju.
- 2.5. Krājumā ir oriģinālu kopijas (manuskripti, vēstules, fotogrāfijas), iegūtas no Raiņa Literatūras un mākslas vēstures muzeja (tagad Latvijas Nacionālais rakstniecības un mūzikas muzejs) krājuma 1960./1970. gados.

- 2.6. Jaunu memoriālo priekšmetu ieguve ir praktiski gandrīz neiespējama, ņemot vērā ilgo laiku kopš rakstnieka nāves.
- 2.7. **Muzeja krājumā vairs netiek ņemti** liela izmēra iespieddarbi (afišas, laikrakstu iesējumi), lauksaimniecības darba ierīces (rati, arkli, ecēšas) un citi mājsaimniecības priekšmeti (stelles). Ļoti specifiski priekšmeti (piemēram, ieroči). Vajadzības gadījumā attiecīgos priekšmetus iespējams deponēt no novada kaimiņu muzejiem.
- 2.8. **No muzeja atsavināmie krājuma priekšmeti** – Muzejs paredz izvērtēt un saskaņā ar Ministru kabineta Noteikumiem izslēgt no krājuma:
  - 2.8.1. priekšmetus, kas saskaņā ar muzeja nolikumu un krājuma komplektēšanas politiku neatbilst muzeja misijai, piemēram, 1960.–1970. gadu apsveikuma kartītes muzejam valsts svētkos, laikrakstu, žurnālu rakstu izgriezumus; sliktas kvalitātes fotokopijas, grāmatas, kartes, sīkiespieddarbi – teātra biļetes, ielūgumi utt.
  - 2.8.2. Ja muzejā krājumā ir analogi priekšmeta eksemplāri,
  - 2.8.3. nozagtie, nozaudētie, stipri bojātie, skaitliski daudzi vienādie priekšmeti.
- 2.9. **Krājuma papildināšanas kritēriji:**
  - 2.9.1. priekšmeta atbilstība muzeja misijai un krājuma darba politikai;
  - 2.9.2. memoriālais aspekts;
  - 2.9.3. kultūrvēsturiskā vai memoriālā vērtība;
  - 2.9.4. nepieciešamība pētnieciskās tēmas izpētei;
  - 2.9.5. priekšmeta saglabātības pakāpe;
  - 2.9.6. izmēri, glabāšanas un uzturēšanas iespējas;
  - 2.9.7. finansiālās iespējas priekšmeta iegādei;
  - 2.9.8. iespēja izmantot priekšmetu izglītojošajā darbā.
- 2.10. **Krājuma papildināšanas metodes:**
  - 2.10.1. individuālais vākums;
  - 2.10.2. zinātnisko tēmu izpētes gaitā tematisko materiālu vākums;
  - 2.10.3. dāvinājumi no privātpersonām;
  - 2.10.4. vietējo iedzīvotāju aktivizēšana dāvināt muzejam priekšmetus.

Muzeja krājums tiek papildināts galvenokārt ar dāvinājumiem no privātpersonām, pavisam nedaudz no iepirkumiem, ar materiāliem zinātnisko tēmu izpētes gaitā.
- 2.11. **Krājuma papildināšanas avoti:**
  - 2.11.1. privātpersonas;
  - 2.11.2. citas juridiskas personas.
- 2.12. **Krājuma papildināšanas veidi ir:**
  - 2.12.1. fizisko personu un juridisko personu dāvinājumi;
  - 2.12.2. pirkumi.
3. **Krājuma izmantošanas nosacījumi:**
  - 3.1. **Ekspozīcijas** papildināšanai un izstāžu iekārtošanai.
  - 3.2. **Muzeja izglītojošajā darbā:**
    - 3.2.1. pasākumos un lekcijās muzejā un ārpus tā;
    - 3.2.2. muzejpedagoģiskajās programmās speciāli par atsevišķām tēmām;
    - 3.2.3. muzeja darbinieki – konsultācijām skolēniem, studentiem, novadpētniekiem.

- 3.3. **Zinātniski pētnieciskajam darbam** – muzeja darbinieki un citu institūciju pētnieki var strādāt ar neekspozēto krājuma daļu muzeja noteiktajā darba laikā. Jebkurš interesents var iegūt pamatinformāciju par krājuma priekšmetiem, kas ievadīti publiskajā vidē – Nacionālā muzeja krājuma kopkatalogā.
- 3.4. Ar muzeja priekšmetiem, kas atrodas ekspozīcijā, var iepazīties muzeja darba laikā pastāvīgi vai muzeja darbinieka pavadījumā.
- 3.5. Apmeklētāji un pētnieki var iepazīties ar muzeja krājuma priekšmetiem, pamatojoties uz rakstisku iesniegumu, kurā norāda tēmu un priekšmeta izmantošanas mērķi:
  - 3.5.1. Madonas novada muzeja darbinieki – izstāžu plānu, publikāciju, referātu, lekciju konsultāciju sagatavošanai;
  - 3.5.2. citu muzeju speciālisti un novadpētnieki publikāciju sagatavošanai;
  - 3.5.3. studenti bakalaura un maģistra darbiem, skolēni pētniecības projektu izstrādei;
  - 3.5.4. tūrisma vietu popularizēšanai un reklāmai;
  - 3.5.5. reproducēšanai presē un grāmatās („Stars”, „Ērgļu apvienības notikumu apskats”, grāmatas – „Ērgļu novads skan”, „Blaumaņa valodas vārdnīca”, „Blaumaņa tēlu pasaulē”), kā arī citos masu saziņas līdzekļos.
- 3.6. Apmeklētāji un pētnieki ar muzeja priekšmetiem strādā muzeja darba telpās atbildīgas personas klātbūtnē. Ja iespējams aizstāt oriģinālpriekšmetu ar kopiju, darbam tiek izsniegta kopija vai deponēta lietotājam uz laiku.
- 3.7. **Deponēt** iespējams jebkuru priekšmetu, ja tas neapdraud tā saglabāšanos un deponējuma ņēmējs spēj nodrošināt Ministra kabineta noteikumiem Nr. 956 “Noteikumi par Nacionālo muzeja krājumu” minētos saglabāšanas un eksponēšanas apstākļus. Muzejam ir unikālas tekstilijas, adījumi, atsevišķas skatu kartes, Blaumaņa lugu tēli kokgriezumā, kuras muzejs labprāt var piedāvāt citiem muzejiem, kā arī jebkuru citu priekšmetu, kam nav noteikti īpaši izmantošanas ierobežojumi.
- 3.8. Muzejs var atteikt iespēju apmeklētājiem un pētniekiem iepazīties vai deponēt krājuma priekšmetu:
  - 3.8.1. ja tas slikti saglabājies,
  - 3.8.2. tas ir ekspozēts ekspozīcijā vai izstādē,
  - 3.8.3. tas ir izdots (deponēts) ārpus muzeja,
  - 3.8.4. to izmantošanas mērķis neatbilst Ministra kabineta noteikumu Nr. 956 “Noteikumi par Nacionālo muzeja krājumu” minētajiem mērķiem,
  - 3.8.5. tas atrodas konservācijā, restaurācijā vai labošanā,
  - 3.8.6. priekšmetam ir īpaši izmantošanas nosacījumi, kas fiksēti priekšmeta iegūšanas dokumentos,
  - 3.8.7. deponējuma ņēmējs nespēj nodrošināt Ministra kabineta noteikumiem Nr. 956 “Noteikumi par Nacionālo muzeja krājumu” minētos saglabāšanas un eksponēšanas apstākļus,
  - 3.8.8. uz laiku liegt priekšmeta izmantošanas tiesības, ja apmeklētājs vai deponējuma ņēmējs ir bojājis priekšmetu vai pārkāpis deponējuma līgumā paredzētos deponēšanas noteikumus.
- 3.9. **Konservācija un restaurācija**
  - 3.9.1. Muzejā nav darbinieka, kas nodarbojas ar priekšmetu restaurāciju.

- 3.9.2. Priekšmetu tīrīšanu veic krājuma glabātājs vai muzeja vadītājs.
- 3.9.3. Labojamie, restaurējamie un konservējamie priekšmeti tiek izraudzīti, ņemot vērā to unikalitāti un saglabātības pakāpi. Lai salabotu priekšmetu, muzejs slēdz darba līgumu ar vietējiem amatniekiem (mucas, siena grābekļi, izkapšu, dakšu kāti, kubuliņi u.c.). Nepieciešamības gadījumā tiek slēgts līgums ar citu muzeju speciālistiem par priekšmeta restaurāciju.
- 3.9.4. Lai iegūtu finansējumu restaurācijas darbu veikšanai, muzeja vadītājs sagatavo projektus (niedru jumti) restaurācijai 2025.–2030. gadam (līdz 2030. gadam plānota viena koka ēka (kūts), kurai jāatjauno niedru jumts), kā arī atsevišķu lielāku koka priekšmetu, darbarīku, tekstiliju (segas dzīvojamajā mājā) restaurācijai vai līdzīgiem darinājumiem.

4. Krājuma darbā konstatētās problēmas un no situācijas izrietošās darbības prioritātes

- 4.1. Darbam ar muzeja krājumu nepietiek cilvēkresursu. Muzejam ir ievērojams skaits krājuma materiālu par Ērgļu novada kultūras vēsturi. Vietējo iedzīvotāju vidū pēc šiem materiāliem ir ievērojams pieprasījums (novada tūrisma informācijas centrs, skolēni, studenti, u.c. interesenti).
- 4.2. Krājuma priekšmetu datu ievadīšana NMKK sistēmā ir darbietilpīgs process, ko nevar paātrināt muzeju darbinieku lielās noslogotības dēļ, veicot ikdienas neatliekamās pienākumus – muzeja ekspozīcijas uzraudzība, ekskursiju vadīšana, lietvedības kārtošana, nozīmīgu pētījumu sagatavošana, saimniecisko darbu veikšana, projektu gatavošana, pasākumu organizēšana utt.
- 4.3. Krājuma materiālu izvērtēšana, lai varētu izslēgt no krājuma tos priekšmetus, kas ir nolietojušies, bojāti, mazvērtīgi un maznozīmīgi.
- 4.4. Muzeja krājuma priekšmetu regulāra esības pārbaude.
- 4.5. Papildus speciālista piesaistīšana darbam ar krājumu.
- 4.6. Lai norošinātu krājumu priekšmetu labākus saglabāšanas apstākļu nepieciešams sagādāt:
  - 4.6.1. atvilktnu skapi – lielformāta priekšmetu glabāšanai;
  - 4.6.2. metāla plauktiem izveidot slēgtus sānus un bīdāmās durvis, lai pasargātu no saules gaismas;
  - 4.6.3. ar atbilstošu pH līmeni sagādāt dažāda lieluma aploksnes, kastes priekšmetu uzglabāšanai.

5.2. Pētniecības darba politika

1. Muzeja pētniecības darba mērķis:

Apzināt, pētīt un popularizēt “Braku” māju un muzeja vēsturi, R. Blaumaņa personību un daiļradi, sasaistot to ar Ērgļu apkaimes kultūrvēsturi un personībām.

Pētniecības darba uzdevumi (2025–2030)

- Plānoto tēmu zinātniskā izpēte: R. Blaumaņa daiļradē atspoguļotās Ērgļu novada kultūrvēsturiskās vietas, objekti, cilvēki; lauku darbi zemnieku sētā 19.gs. beigās/ 20.gs. sākums; Blaumaņu dzimta; “Braku” muzejam 70, Ērgļu pagasta novadnieki – J. Grots un Z. Lazda (125 gadu jubilejas), R. Blaumanis un laikabiedri.

- Pētījumu rezultātu izmantošana pamatekspozīcijas papildināšanā, tematisko pasākumu, mājas lapā, muzejpedagoģisko programmu, referātu, publikāciju, grāmatu un video raidījumu sagatavošanā, sociālajā vidē un vietnēs.
- Muzeja krājuma priekšmetu izpēte zinātnisko tēmu ietvaros.

2. Pētniecības darba raksturojums

- **Krājuma izpētes tēmu noteikšanas kārtība**

Krājuma izpētes tēmu izvēli nosaka muzeja ikgadējie darba plāni, kas sastādīti atbilstoši muzeja misijai, plānotais izstāžu, izglītojošo pasākumu darbs, kalendārais plāns, kā arī citas publiskošanas iespējas (piedalīšanās konferencēs, pētījumu publicēšana grāmatās, rakstu krājumos vai periodiskajos izdevumos).

Pētnieciskā darba tēmas tiek izvēlētas atbilstoši muzeja misijai, sabiedrības interesēm un pieprasījumam, tās saistītas ar R. Blaumaņa daiļrades aktualitātēm mūsdienās, muzeja vēsturi, Ērgļu novada kultūru, izglītību un sabiedrisko dzīvi. Pētnieciskā darba rezultāti atspoguļoti publikācijās, izstādēs, lekcijās, referātos, zinātniskās konferencēs, zinātnisko rakstu krājumos, grāmatās. Nozīmīgākie pētījumi: R. Blaumanim 160 (pasākums un video prezentācija, 2023), R. Blaumaņa dzīves un darba vietas (video raidījums, 2023), Blaumaņu dzimtas koks (2023), J. Grotam 120 (pasākums un video raidījums, 2021), Z. Lazdai 120 (pasākums un video raidījums, 2022), „Braku” muzejam 65 (2024), Blaumaņa konkursam 20 (apbalvošanas pasākums un video prezentācija un raidījums, grāmata „Blaumaņa gaismā”, 2024).

Sagatavotas tematiskas izstādes, nozīmīgākās no tām „Rūdolfs Blaumanis dzīvē un literatūrā” (papildināta, 2023), „Braku muzejam – 65” (2024).

- **Pētniecības darba aspekti:**
- **muzeja pētniecības darba objekti:** rakstnieka Rūdolfa Blaumaņa personība un daiļrade mūsdienu kultūras dzīves aprītē, muzeja vēsture no 1959. gada līdz mūsdienām, Ērgļu novada kultūrvēsture.
- **pētniecības darba avoti:** tēmu izpētē izmantoti R. Blaumaņa darbu izdevumi un dažādu autoru monogrāfijas, materiāli no Braku, Madonas, Sausnējas muzeja un Latvijas Nacionālās, Misiņa bibliotēkas, Madonas novada un Ērgļu pagasta bibliotēkas krājumiem. Braku muzeja vēsture 65 gados, Ērgļu novada kultūrvēstures izpēte veikta, izmantojot muzeja krājuma, kā arī Latvijas Valsts vēstures arhīva materiālus, piemēram, Vidzemes arklu revīzijas, zemnieku māju apraksti utt.
- **pētniecības darba īstenotāji un resursi:** pētniecības darbu veic 2 darbinieces – muzeja vadītāja un krājuma glabātāja. Tēmas izpēti pilnībā nav iespējams veikt viena gada laikā. Iemesls tam: paralēli zinātniskās izpētes darbam veicamie pārējie muzeja darba pienākumi, tēmu plašie apjomi. Tēmas tiek sadalītas apakštēmās un tiek pētītas pa daļām. Lai izdotu grāmatas, nepieciešama finansu piesaiste, rakstot projektus, uzrunājot sponsorus, uzņēmējus utt.
- **zinātniskās izpētes rezultātā sagatavotas publikācijas** (par Ērgļu apkaimes vēsturi no 2021. gada regulāri publicēti pētnieciskie materiāli avīzē “Ērgļu Apvienības Ziņas” un “Stars”), grāmata „Blaumaņa gaismā” (2024). Sagatavotas tematiskas izstādes, nozīmīgākās no tām „Rūdolfs Blaumanis dzīvē un literatūrā” (papildināta, 2023), „Braku muzejam – 65” (2024).
- **tēmu izvēles kritēriji:** pētniecības tēmu izvēli nosaka muzeja pētniecības darba politikas plānojums, misijas definīcija, kultūras un sabiedriskās dzīves norises un aktualitātes novadā un valstī, kā arī darbinieku kvalifikācija un intereses, muzeja finanšu stāvoklis. u.c.

3. Pētniecības darba un tā rezultātu novērtējums

Nopietnāk pētīti krājuma materiāli, ko izmanto izstāžu, pasākumu, tematisko ekskursiju tekstu, lekciju, publikāciju, grāmatu sagatavošanai.

Krājuma izpēti sekmē publikācijas par Blaumaņa daiļradi, muzeja un novada vēsturi. Publikācijas raksta muzeja vadītāja, piesaistot Ērgļu vēstures pētnieci un skolotāju Mārīti Breikšu.

Krājuma pētniecība ir saistīta ar krājuma aprakstīšanu un ievadišanu kopkatalogā. Krājuma digitalizācijas procesā agrāk iegūtā informācija par priekšmetu tiek papildināta un precizēta.

Nepilnīgi izpētīts Jāņa Ķirškalna materiālu krājums, kas saturiski aptver laika periodu no 1900. gadiem līdz 1995. gadam un skaitliski sastāda vairāk kā 1000 vienības. Almas Zaltānes, Jāņa Bičevska, Mairas Placēnas, Aleksandra Bangerska, Osvalda Akmentiņa, Margrietas Blūmas arhīvs ir vērtēts kā nozīmīga muzeja krājuma sastāvdaļa.

4. Pētniecības darbā konstatētās problēmas un no tām izrietošās pētniecības darba prioritātes

Galvenās problēmas pētniecības darbā ir:

- neplānotā priekšmetu skaita ienākšana muzejā un to tūlītēja primārā apstrāde;
- neplānotu konsultāciju sagatavošana par novada vēstures dažādām tēmām, dzimtām Ērgļu novadā.
- plānoto tēmu izpētei ierobežots laiks;

Galvenā darba prioritāte tuvāko 5 gadu laikā:

- Ar Rūdolfa Blaumaņa daiļradi un Ērgļu novada garīgā kultūras mantojumu saistīto tēmu pētniecība.
- Pētījumu rezultātu izmantošana sabiedrības locekļu mūžizglītības programmas īstenošanā un nacionālās pašapziņas veidošanā un nostiprināšanā.

5. Paredzami pētniecības darba rezultāti

Pētnieciskā darba rezultāti ir saistīti ar rakstnieka R. Blaumaņa daiļrades un personības un Ērgļu novada kultūrvēstures tēmu izpēti, izmantojot muzeja krājumu un citus avotus, nodrošinot sabiedrībai pieejamus pētnieciskā darba rezultātus ar izstādēm, lekcijām, muzejpedagoģiskajām programmām, publikācijām, grāmatām. Tā rezultātā tiek sekmēta muzeja krājuma materiālu pieejamība, nacionālās pašapziņas un lokālpatriotisma stiprināšana, aktualizēta muzeja pētnieciskā darba atpazīstamība, aktivizēta sadarbība ar citiem muzejiem, pētniecības iestādēm un speciālistiem. Papildināta pamatekspozīcija, ierīkotas jaunas tematiskas izstādes.

Paredzami rezultāti turpmākajiem 5 gadiem:

Zinātniskās kartotēkas pilnveidošana grāmatu, fotogrāfiju etnogrāfisko priekšmetu kolekcijām.

- Tematisku izstāžu sagatavošana – Zemnieku sētas darbi (19.gs. beigas/ 20.gs. sākums), “Braku” muzejam 70, Blaumaņu dzimtas koks – papildināts, precizēts.
- Lekcijas sagatavošana (R. Blaumaņa personība, Ērgļu novada vēsture).
- Pētījumi par Ērgļu apkaimes kultūrvēsturiskām vietām un sasaisti ar R. Blaumaņa personību un daiļradi; Braku sētu Blaumaņa daiļdarbu kontekstā; Ērgļu pagasta ievērojami rakstnieki (J. Grots, Z. Lazda), R. Blaumaņa laikabiedri.
- Video raidījumi – izmantoti pasākumos, Braku mājas lapā un FB vietnē – J. Grotam 125, Z. Lazdai 125, R. Blaumaņa laikabiedri, Kultūrvēsturiskas vietas Ērgļu pagastā.
- Jauna ceļveža „R. Blaumaņa memoriālais muzejs Braki” izveidošana.

6. Darbības spējas uzlabošanas pasākumi 5 gadiem

Lai sasniegtu izvirzīto pētniecības darba mērķi, ir jāpārakcentē praksē ieviesušās muzeja darba prioritātes: racionālāks individuālā darba plānojums; plānoto darbu un pienākumu veikta kontrole un paškontrolē; neplānotā darba apjomu ierobežojums.

Darbinieku pašizglītība, brīvprātīgo piesaistīšana muzeja tehnisko darbu veikšanai.
Jaunu iespēju meklējumi pētījumu popularizēšanā.

5.3. Komunikācijas politika

Komunikācijas politikas mērķis: izmantojot muzeja krājumu, aktualizēt R. Blaumaņa radošā mantojuma laikmetīgu iekļaušanu aktīvā kultūras apritē un, veicinot sabiedrības izglītošanu, nodrošināt muzeja pieejamību un publicitāti, sekmēt muzeja popularitāti un apmeklētības pieaugumu.

I. Ekspozīcijas un izstādes

1. Ekspozīciju darba mērķis:

Iemūžināt izcilā latviešu rakstnieka Rūdolfa Blaumaņa piemiņu. Pamatojoties uz viņa personības un mākslas izpratni, veidot vispusīgi attīstītu sabiedrību, stiprināt latviešu nacionālo pašapziņu un lepnumu par savas tautas garīgo kultūru, uzturēt dzīvu ētisko un estētisko vērtību sistēmu izpratni.

2. Ekspozīciju darba raksturojums:

- Tēmas, kuras muzejs atklāj ekspozīcijā

Muzejs apmeklētājus galvenokārt piesaista ar pamatekspozīciju – „Braki” – Ērgļu pagasta zemnieka rentnieka sēta 19./20. gs. mijā – rakstnieka Rūdolfa Blaumaņa (1863–1908) dzīves un darbavieta (1868–1908).

- Ekspozīcijās izmantojamie objekti

Sētas kompleksā ir 8 ēkas ar brīvdabas ekspozīciju, kas ietver tuvāko apkārtni ar 7 dabas, vēstures un kultūras pieminekļu aizsargājamiem kompleksiem, kas saistīti ar rakstnieka dzīvi un daiļradi.

- Ekspozīciju veidi (pamatekspozīcijas, to tēmas; atklātais krājums, tā tēmas; speciālās izstādes, to mērķis un tēmas, nodalot muzeja veidotās izstādes no citu institūciju vai privātpersonu veidotajām izstādēm; ceļojošās izstādes u.c.)

Pamatekspozīcijā ietilpst vienlaikus 7 nelielas tematiskas izstādes (eksponēšanas ilgums no 3 līdz 5 gadiem): „Oļegs Skarainis – skulptūras „Rozes mātei” autors – ieskats O. Skaraiņa daiļrades vēsturē, „Rūdolfs Blaumanis dzīvē un literatūrā” – vispusīgs matreiāls par R. Blaumani un viņa personību, „Braku muzejam – 65” – atklāj muzeja tapšanas gaitu, izaugsmi, sabiedrības ieinteresētību un lielo atbalstu muzejam; izstāde „Novele „Nāves ēnā”. Stends – izstāde „Blaumaņu dzimtas koks” piesaista apmeklētāju interesi. Tā tapšanās rezultātā tika noorganizēts Blaumaņu dzimtas pirmais, otrais, trešais, ceturtais salidojums, līdz ar to iedibināta jauna muzeja tradīcija: augusts – dzimtas mēnesis. Tematiska izstāde „Zirga tēlojums R. Blaumaņa prozā” papildina zirgu staļļa ekspozīciju. Rijas pamatekspozīciju harmoniski papildina Tiltiņu ģimenes velniņu kolekcija. Muzeja etnogrāfiskie un sadzīves priekšmeti izvietoti priekšmetu pielietojuma atbilstībai kā atklātais krājums attiecīgajās ēkās – rijā, vāgūzī un labības klētī. Turpinās darbs pie esošās pamatekspozīcijas pilnveidošanas. Ekspozīcija “Dzīvojamās mājas saimes istaba tika papildināta ar jauniem eksponātiem (Silmaču tēli kokgriezumos). Rakstnieka darba istaba papildināta ar kvalitatīvām iespieddarbu kopijām un grāmatām.

Ekspozīciju veidotāji (kārtība, kādā tiek veidotas izstādes – kurš izstrādā ekspozīciju plānus, kurš tos apstiprina, kādu uzdevumu veikšanai un kādos gadījumos var tikt pieaicināti ārpusmuzeja speciālisti u.tml.)

Izstādes plānu gatavo muzeja darbinieki, to apstiprina Ērgļu apvienības pārvaldes vadītājs. Iekārtošanu līdz ar plāna sagatavotāju veic paši muzeja darbinieki vai pieaicināts speciālists. Izstādēs izmantoti gan priekšmetu oriģināli, gan to kopijas.

- Ekspozīciju finansējuma avoti.

Ekspozīcijas un izstāžu finansējums ir no pašvaldības budžeta vai projektiem.

3. Ekspozīciju novērtējums

- Ekspozīciju piemērotība dažādām auditorijām no tematikas, satura, pieejamības, mākslinieciskā un estētiskā viedokļa

Pamatekspozīcija ir profesionāli veidota, tematiski daudzpusīga un saturā bagāta. Tā ir paredzēta skolu audzēkņiem, ģimenēm ar bērniem kā lielākajai muzeja apmeklētāju grupai. Arī tūristiem un gadījuma apmeklētājiem ekspozīcija liekas saistoša kā Vidzemes zemnieka sēta ar tās atrašanos dabīgā vidē un vietā.

Bieži vēlams muzeja darbinieka pavadstāstījums apskates laikā, īpaši ģimenēm ar bērniem un tūristu grupām. Tas ļauj labāk orientēties ēku funkciju dažādībā un atklāt rakstnieka biogrāfijas un daiļrades īpatnības. Ekspozīcijā pie ēkām izvietots īss paskaidrojošais teksts par katru konkrēto ēku, galvenajā ēkā (dzīvojamajā mājā) – teksts latviešu valodā un 3 svešvalodās par visu ekspozīciju. Tematiskajām izstādēm paskaidrojošais teksts un anotācijas tikai latviešu valodā.

- Ekspozīcijas aktualitāte

Ekspozīcijas dizains ir tradicionālais. Līdz šim muzeja apmeklētāji, sevišķi individuālie, ir apmierināti ar muzeja piedāvājumu. Lai popularizētu muzeju, interesentiem sociālajā vidē (FB, Instagram vietne) un muzeja mājas lapā tiek piedāvātas dažādas video prezentācijas un raidījumi par muzejā veikto pētniecisko darbību.

4. Ekspozīciju darba problēmas un prioritātes:

Tālākais darbs – ekspozīcijas vizuālā plānošana, ekspozīcijas iekārtošana – atkarīga no papildus finansējuma. Turpmākajā periodā pie labvēlīgas finanšu situācijas paredzamās izmaiņas, saglabājot esošās pamatekspozīcijas bāzi:

- tehniskais risinājums informācijas pasniegšanai un integrēšanai interjerā, nodrošinot tekstuālo informāciju ar papildus foto, audio un video materiāliem. Šāda veida informācija saistoša dažāda vecuma apmeklētājiem;
- ekspozīcijas jaunas mākslinieciskās koncepcijas izstrāde, atklājot ekspozīcijā harmoniju starp veco un radot jauno interesantu, atraktīvu un izzinošu vidi;
- pašvaldības finansējumam papildus piesaiste no ES struktūrfondu līdzekļiem;

Problēma: muzeja darbinieki iesaistīti vienlaikus vairākos darbos – krājuma, pētniecības, izglītojošos, ekspozīcijas, saimnieciskos, projektu sagatavošanā u.c. Tas mazina katra konkrētā darba apjoma veikšanas efektivitāti.

5. Paredzamie ekspozīciju darba rezultāti :

Turpmākajā piecgadē (2025–2030) plānotās tēmas pamatekspozīcijas papildināšanai:

- Blaumaņu dzimtas koka satura un vizuālā pilnveidošana;
- zemnieku sētas darbi (19.gs. beigas/ 20.gs. sākums);
- Braku vēstures ekspozīcijas papildināšana – Braku muzejam 70.

Darbu izpildes termiņi būs atkarīgi no finanšu stāvokļa. Taču svarīgākie pasākumi un izstādes tiks veidotas ar Madonas novada pašvaldības budžeta līdzekļiem, meklējot papildus ārējo finansējumu un jaunas mākslinieciskās koncepcijas un vizuālo risinājumu.

6. Darbības spējas uzlabošanas pasākumi 5 gadiem:

Ekonomiski efektīvas un lietderīgas muzeja darbības nodrošināšana, apgūstot nemitīgi muzeja darba specifiku kursus, semināros, mācoties no citu kolēģu pieredzes, kā arī pašmācības ceļā.

Ar pašvaldības atbalstu un iesaistīšanos dažādos projektos atjaunināt un paplašināt esošās pamatekspozīcijas saturu un vizuālo izskatu.

II. Darbs ar apmeklētājiem

1. Izglītojošā darba mērķis:

Latviskās identitātes veidošana, apvienojot to ar apmeklētāju zināšanu papildināšanu par rakstnieka Rūdolfā Blaumaņa personību un daiļradi, viņa laika visdažādākajām dzīves tēmām, kā arī par pašu muzeju.

2. Izglītojošā darba raksturojums:

muzeja mērķgrupas: no grupu ekskursijām galvenie ir pamatskolas skolēni, tad vidusskolēni un pirmsskola, trešā – pieaugušo auditorija. Pamazām lielāku īpatsvaru muzeja apmeklētāju vidū ieņem individuālie apmeklētāji. Ir domāts arī par piedāvājumu cilvēkiem ar īpašām vajadzībām.

Veidojot stāstījumu par R. Blaumani, tiek iezīmēti tā laika svarīgākie notikumi, sociālie, kultūras, vēsturiskie u.c. apstākļi, kas ļauj apmeklētājiem izprast R. Blaumaņa literārā mantojuma kultūrvēsturisko vērtību, vietu un nozīmīgumu latviešu nacionālās literatūras tapšanā un attīstībā.

Muzeja piedāvātie pakalpojumi:

- pastāvīgā ekspozīcija,
- tematiskās izstādes muzejā,
- ekskursijas pa muzeja ekspozīciju, novadu latviešu valodā un svešvalodās,
- kāzu ekskursijas jaunlaulātajiem ar atraktīvu izklaides programmu,
- gardēžu ekskursijas,
- tematiskie pasākumi,
- muzejpedagoģiskās programmas skolēniem,
- lekcijas,
- konkursi Latvijas vispārīzglītojošajām skolām par R. Blaumaņa daiļradi,
- konsultācijas par “Braku” muzeju, R. Blaumaņa daiļradi, Ērgļu novada kultūrvēsturi,
- uzziņu materiāla izmantošana (kartotēkas, datu bāzes, apraksti u.c.),
- muzeja materiālu izmantošana pētnieciskajam darbam, krājuma priekšmetu deponēšana.

• Muzeja publikācijas:

- regulāras publikācijas pašvaldības info izdevumā „Ērgļu apvienības notikumu apskats”, laikrakstā „Stars”,
- grāmatas: „Blaumaņa gaismā” (2024),
- skolēnu konkursu domrakstu izlases,
- atsevišķi raksti par aktuālām muzeja darba un zinātniskās izpētes tēmām,
- Braku kalendārs (no 2022. gada regulāri izdots kalendārs 2023., 2024., 2025. gadam).

• Organizētie pasākumi muzejā:

- rakstnieka atceres pasākumi (1. janvāris, 4. septembris),
- gadskārtu svētki (Jāņi, Miķeļdiena),
- brīvdabas teātra izrādes,

- dzimtu salidojumi (augusts),
- konkursi,
- ģimeņu svētki,
- tikšanās ar radošām personībām,
- Muzeju nakts akcijas,
- pavasara talkas.

Muzejs atbalsta citu iestāžu rīkotos pasākumus:

- Ērgļu svētkus,
- sporta un orientēšanās sacensības,
- garīgus pasākumus (dažādu reliģisku konfesiju garīguma dienas).

Muzejs piedalās ar lekcijām, muzejpedagoģiskām programmām, prezentācijām novada kultūras iestāžu, skolu, citu muzeju pasākumos Ērgļos, Jumurdā, Sausnējā u.c.

- Apmeklētāji tiek izglītoti par novada kultūrvēsturi, literatūras vēsturi, rakstnieka biogrāfiju un daiļradi.
- Izglītojošā darbā muzejs izmanto ekspozīcijas un izstādes, tēmai atbilstošus muzeja pamatkrājuma un palīgkrājuma priekšmetus (grāmatas, fotogrāfijas, dokumentus, rokrakstus, sadzīves priekšmetus un darba rīkus u.c.).
- Izglītojošo darbu veic divi muzeja darbinieki.
- Abām muzeja darbiniecēm ir augstākā izglītība, muzeja vadītāja ar 20 gadu darba pieredzi un pedagoģisko izglītību, krājuma glabātāja – 5 gadi. Iespēju robežās tiek apmeklēti muzeja semināri, kursi, apmācības.
- Muzeja darbinieki piedalās Ērgļu apvienības un Madonas novada organizētajos kultūras pasākumos, īpaši, kas saistīts ar kora dziedāšanu, biedrībā “Rūdolfā Blaumaņa kultūrvēsturiskais mantojums”.
- Izglītojošie pasākumi muzejā notiek muzeja pagalmā (0,7 ha), pamatekspozīcijas atsevišķās ēkās – dzīvojamajā mājā saimes istabā, sīklopu kūtiņā vai rijā.
- Muzejā nav atsevišķas telpas nodarbībām.
- Muzeja telpas netiek izīrētas.
- Apmeklētāju aptauja par muzeja piedāvātajiem pakalpojumiem notiek ar muzeja viesu grāmatas starpniecību rakstiskā veidā, diskusiju veidā, pārrunājot individuāli ar apmeklētājiem, pašvaldību un kultūras darbiniekiem, citu muzeju kolēģiem. Daļa respondentu rosina ierīkot muzeja teritorijā kafejnīcu; citi iesaka nemodernizēt neko, atstājot dabisko gaisotni Braku sētā ar klusumu, dabas, ainavu baudīšanas iespējām.

3. Izglītojošā darba novērtējums.

- Muzejs piedāvā pārskata un tematiskas ekskursijas par R. Blaumaņa dzīvi un daiļradi Brakos, Ērgļu apkārtnē, kā arī ekskursijas pa Ērgļiem un tuvāko apkārtni latviešu, krievu un vācu valodās, cenšoties ievērot auditorijas vēlmes, intereses, iepriekš saskaņojot tās telefoniski, ekskursijas pieņemot. Visvairāk tiek pieprasītas pārskata ekskursijas pa muzeja ekspozīciju, Ērgļu kultūrvēsturiskajām vietām (Blaumaņa kapi, pilsdrupas, Sausnējas pagastā Strūves meridiāns, Jumurdas muiža u.c.), R. Blaumaņa darbos tēlotās vietas “Braku” apkārtnē.
- Muzejs piedāvā muzejpedagoģiskās programmas par šādām tēmām:
„Velniņu darbi un nedarbi” – jaunāko klašu audzēkņiem – pirmskolas vecuma bērni, skolēni no 1. līdz 6. klasei, ģimenes. Nodarbības ilgums 1 līdz 2 stundām. Tā risinās saimes istabā, rijā un

pagalmā. Nodarbība iesākas ar pasakas „Velniņi” satura īsu pārstāstu, pēc tam seko lomu sadale, dalībnieki saņem lomu atribūtus, darbības izspēlētas rotaļas veidā attiecīgajā norises vietā – pie kūts, saimes istabā, pie klēts, rijas, akas. Programma balstīta uz radošu interpretāciju. Tā ir atraktīva, jautra, ar spēles elementiem, dejām, rotaļām, mūziku un dziesmām. Virzīta uz labestības, humora izjūtas un atraisītības izraisīšanu bērnos. Ir visvairāk pieprasītā muzejā un ārpus tā. Mērķis – radīt interesi par R. Blaumaņa literāro pasaku „Velniņi”, atraktīvi un radoši darbojoties „Braku” pagalmā un apkārtnē.

„Izspēlēsim „Nāves ēnā””- 7.–9. klašu skolēniem. Mērķis – iepazīstināt jauniešus ar izcilo R. Blaumaņa noveli interaktīvas spēles veidā, ļaujot iejusties tēloto personu likteņos un tēlotajās situācijās, ar noveles darbības turpinājuma izklāstu radošā interpretācijā. Audzināt līdzietības, drosmes, atbildības un atjautības īpašības jaunos cilvēkos.

„Skroderdienu Silmačos tēlu pasaulē” – vidusskolēniem un pieaugušo grupām. Programmas mērķis ir interaktīvā veidā iepazīstināt apmeklētājus ar „Skroderdienu Silmačos” tēliem, ieskatu izrādē, muzikāliem priekšnesumiem, darbu lasījumiem.

“Iepazīsti “Braku” sētu” – skolēniem, ģimenēm. Mērķis – iepazīt “Braku” sētas dzīvi, kas attiecas uz 19.gs. beigām un 20.gs. sākumu un muzeja laiku, izzināt senos darbarīkus – gan pēc attēliem, minot un veicot dažādus uzdevumus.

“Orientēšanās “Braku” sētā – skolēniem, ģimenēm. Mērķis – atraktīva, izzinoša “Braku” iepazīšana, īpašu nozīmi pievēršot ēku (dzīvojamās mājas, rijas, sīklopu kūts, drēbju klēts, labības klēts un pirtiņas) pētnieciskajam procesam un veicot uzdevumus darba lapā.

„Izdziedāsim Blaumani!” – visa vecuma paaudzēm. Iepazīstot R. Blaumani un „Braku” sētu, pēc tam saimes istabā notiek tautasdziesmu un dziesmu ar Blaumaņa vārdiem dziedāšana. Papildus tiek uzaicināts akordeonists, kas vada dziedāšanu un, ja nepieciešams, arī rotaļās iešanu. Tiek izmantoti arī dažādi koka mūzikas instrumenti, ko izmanto kā pavadījumu.

Gardēžu ekskursijas – “Silmaču pankūkas”, “Braku” putra, no Saldenās pudeles.

Kāzu ekskursija “Silmaču” noskaņās – pieaugušajiem. Kāzu ekskursijas gan jaunlaulātajiem, gan kāzu jubilejas sarīkojumi, vecmeitu/ vecpuišu ballītes. Stāstījums, atraktīva darbošanās “Silmaču” noskaņām sadarbībā ar muzikantu.

Izglītojošie pasākumi, kādus vēl piedāvā muzejs:

- Muzejs piedāvā dzejas stundu muzejā; izglītojošus pasākumus par R. Blaumani un Ērgļu apkaimes novadniekiem (J. Grots, Z. Lazda, Valdis u.c.), plenēra nodarbības mākslas skolu audzēkņiem; orientēšanās sacensības muzeja teritorijā;
- Izglītojoša satura informācija ir aplūkojama “Braku” muzeja mājas lapā – www.braki.lv, FB, Instagram vietnē, regulāra informācija tiek sagatavota “Ērgļu apvienības notikumu apskatam”, reģionālajam laikrakstam “Stars”.

Neesponētā krājuma daļa:

Pieejama interesentiem izmantojot:

- Nacionālo muzeja krājumu kopkatalogu;
- Krājuma kartotēku, muzeja speciālistu konsultācijas;
- Muzeja speciālistu zinātniskos darbus un publikācijas;
- Pētīt grāmatu un dokumentu krājumu.

Apmeklētāju ērtību izvērtējums:

- Apmeklētāju ērtībām muzejs piedāvā labiekārtotu zaļo zonu, bezmaksas autostāvlaukumu, labierīcības (lauku māju āra variants).
- Informatīvie stendi un norādes muzeja teritorijā.
- Apmeklētāji var baudīt sportiskas aktivitātes „Braku” muzeja teritorijā.
- Maltīti var ieturēt Ērgļu kafējnicās „Kore” un „Palīgs”.

4. Izglītojošā darba problēmas un prioritātes.

Problēmas:

Gida pakalpojumu veic divas speciālistes. Ja intensīvajā skolēnu apmeklētības laikā ir viens gids (otrs gids divas dienas nedēļā ir skolā (pedagogs) vai arī vienam no gidiem ir brīvdiena), tad ir grūtības ar ekskursiju vadīšanu.

Tā kā muzejā ir 3 darbinieki, tad nevaram vienmēr nodrošināt muzeja ekspozīcijas uzraudzību.

Muzeja darbinieku darba laika nenormētība. Speciālisti vada ekskursijas arī ārpus darba laika, vēlu vakaros utt.

Līdztekus izglītojošajam darbam (īpaši pasākumu organizēšanas un to norises laikā) speciālistiem jāveic arī saimnieciska rakstura pienākumi – solu salikšana, telpas noformēšana, atkritumu vākšana, transporta organizēšana pasākuma dalībnieku atvešanai uz muzeju, kā arī muzeja teritorijas un ekspozīcijas uzraudzība.

Prioritātes:

- Nodrošināt regulāru, pilnvērtīgu un kvalitatīvu muzeja izglītojošo darba programmu un aktivitāšu pieejamību visām muzeja mērķauditorijām.
- Ievērot apmeklētāju grupu un individuālo apmeklētāju dominējošās intereses.

5. Paredzami izglītojošā darba rezultāti:

- Izmantojot krājumu un pētniecības darba rezultātus, veikta sabiedrības izglītošanas programma;
- radīta iespēja novada un valsts iedzīvotājiem iesaistīties mūžilgas mācīšanās iespēju īstenošanā, kas nodrošina jaunas pieredzes, zināšanu un attieksmes pret garīgajām vērtībām izveidi;
- uzturēta sabiedrības interese par muzeja ekspozīcijām un izglītojošo programmu piedāvājumu;
- sekmētas skolu jaunatnes radošās iniciatīvas izpausmes;
- veicināta sabiedrības atsevišķu grupu un indivīdu saprašanās, balstoties uz kopīgām pamatvērtībām.

Muzejs vēlas piesaistīt speciālo un internātskolu audzēkņus, indivīdus vai cilvēku grupas, kuri nespēj iekļauties sabiedrībā nabadzības, nepietiekamas izglītības, bezdarba, diskriminācijas vai citu apstākļu dēļ, integrējot viņus pilnvērtīgā sabiedrībā.

Jaunas mērķgrupas muzejs piesaista, sadarbojoties gan ar izglītības iestādēm, gan dažādām organizācijām un uzņēmumiem.

6. Darbības spējas uzlabošanas pasākumi 5 gadiem

- Muzeja mājas lapas aktualizēšana ar informāciju par ekspozīcijām, izstādēm, pasākumiem u.c. aktualitātēm.
- Krājuma materiālu ievadīšana Nacionālajā muzeju krājuma kopkatalogā.
- Personāliju datu bāzes izveide un papildināšana.
- Esošās ekspozīcijas papildināšana.
- Sabiedrības informēšanai par muzeja darbību īpaša nozīme ir sociālajai videi – FB vietnei, Instagram u.c.
- Jaunu muzejpedagoģisko programmu izveide un nodarbību novadīšana.

- Muzeja speciālistu tālākizglītība izglītojošā darbā.

III. Mārketings

1. Mārketinga darba mērķis:

Īstenojot muzeja misiju, uzturēt un sekmēt interesi par muzeja pakalpojumiem. Nodrošināt muzeja atpazīstamību un uzturēt sabiedrības līdzšinējo atbalstu muzeja darbībai.

2. Mārketinga darba raksturojums:

- **Muzeja vēstījums sabiedrībai**, veicot mārketinga pasākumus, izpaužas tādējādi, ka muzejs vēlas rādīt sevi kā unikālu novada kultūras centru, kurā norisinās specifiski pasākumi, ekskursijas, palielinās apmeklētāju skaits; ir tā vieta, kur iespējams iegūt jaunas teorētiskas un praktiskas zināšanas par novada kultūras vēsturi un tautā populāru un iecienītu rakstnieku Rūdolfu Blaumani.
- Muzeja kompleksa novietojums ir labvēlīgs vasaras sezonas tūristiem, kuri dod priekšroku tīrai, sakoptai, dabiskai videi ar labām relaksācijas iespējām atpūtai dabā – pastaigām pa lauka un meža takām ar dabīgām ūdens tvertņēm, dažādiem dabas un kultūrvēsturiskiem objektiem un pievilcīgu ainavu, kā arī iegūt jaunu informāciju vai atsvaidzināt esošās zināšanas par rakstnieka R. Blaumaņa dzīvi un daiļradi.
- Apskatāmie objekti ir labā fiziskā stāvoklī, ērti pieejami, ir apmierinošs informatīvais izziņas materiāls par katru objektu.
- Muzeja speciālisti sistemātiski gatavo jaunas izglītojošas, atraktīvas programmas dažādām mērķauditorijām (sākot ar pirmskolas vecuma bērniem, ģimenēm ar bērniem, – tematiskas ekskursijas ar maltīti muzejā, tikšanās ar radošām personībām un priekšnesumiem, ģimenes godu dalībnieku viesošanās muzejā ar „joku maltīti” un atraktīvām nodarbībām).
- Komunikācijai ar sabiedrību muzejs izmanto medijus, iespieddarbu un audiovizuālos līdzekļus, sociālās vietnes – FB, Instagram. **Muzeja piedāvājums** tiek reklamēts ar informāciju muzeja, Madonas novada, Latvijas muzeju mājas lapā, sociālajās vietnēs.
- Muzejs piedāvā tūrstiem bezmaksas apmeklējumu.
- **Muzeja tirgus izpēte** tiek veikta, nosakot mērķauditoriju apmeklējuma blīvumu muzejā, kas redzams pēc ikgadējiem muzeja darba pārskatiem; novērojumiem, kā apmeklētāji izturas muzejā, kas viņus visvairāk saista – patstāvīga muzeja ekspozīcijas apskate vai ar gida stāstījumu; muzeja speciālistu prasmes vērtējums, komunicējot ar apmeklētājiem; informācijas apjoms vitrīnās un atsevišķās ekspozīcijas telpās; apmeklētāju morālais gandarījums par muzejā piedzīvoto; gadalaiku un dabas apstākļu ietekme uz muzeja apmeklējumu (vasaras sezonā apmeklētāju ir krietni vairāk nekā ziemas periodā).
- **Mārketinga organizēšanā** muzejs sadarbojas ar Madonas novada pašvaldību un Ērgļu apvienības pārvaldi, novada TIC, kultūras un izglītības iestādēm, NVO un citām institūcijām, kas ieinteresētas muzeja apmeklētāju piesaistīšanā, apkalpošanā un iespējamo sava biznesa tirgus preces realizēšanu (kafejnīcas, viesu nami, sporta un atpūtas kompleksi) sponsororganizācijām un individuālām personām, muzeja morālajiem atbalstītājiem.

3. Mārketinga darba novērtējums

- Ieejas maksas politika veidota sociāli saprotaša un demokrātiska, lai piesaistītu plašāku auditoriju, muzejā ir bezmaksas apmeklējums.

- Pateicoties aktīvam mārketingam – reklāmai, daudzveidīgām muzeja aktivitātēm, ekskursijām, kas orientētas uz dažādām mērķauditorijām, akcijām, muzeja apmeklētāju skaits ir stabils.
- Ekonomiskās krīzes apstākļi iespaido potenciālos apmeklētus ierasties muzejā, tomēr vairāku pagastu un pilsētu pašvaldību finansiālais atbalsts senioru ekskursijām izlīdzina situāciju par labu muzeja apmeklētāju skaita stabilitātei.
- Muzejs kā bezpeļņas organizācija regulāri informē sabiedrību par savu darbību, apmeklētāji savukārt sniedz savu vērtējumu par muzeja darbu rakstiskā veidā – vēstules, atsaukmes viesu grāmatā, aptaujās –, mutiskās pārrunas ar apmeklētājiem, pašvaldību darbiniekiem, kolēģiem un elektroniskā veidā internetā.

4. Mārketinga darba problēmas un prioritātes:

- Ar muzeja sabiedrisko attiecību veidošanu, reklāmu un izglītojošo, krājuma, zinātnisko un ekspozīciju sagatavošanas darbu nodarbojas muzeja vadītāja un krājuma glabātāja. Mārketinga darbs tiek veikts, balstoties uz darbinieku iegūtajām zināšanām Kultūras akadēmijas organizētajosursos un semināros un pašizglītības ceļā, to neveic komunikācijas speciālisti, kas ir saistīts ar muzeja finansiālām nespējām.
- **Prioritātes:** pētīt muzeja apmeklētāju grupu intereses un izpētes rezultātā diferencēt pieeju šo grupu interešu apmierināšanai, balstoties uz pieredzējušu informatoru ziņu radošu izmantošanu.
- Veidot efektīvu sadarbību attiecību un izpratnes veidošanā starp muzeju un tā lietotājiem – dažādām apmeklētāju grupām – skolēniem, pedagogiem, senioriem, ģimenēm, ārzemniekiem, darbiniekiem, kolēģiem, brīvprātīgajiem, aktīvistiem u.c., kā arī ar novada domes valdi, ierēdņiem, vietējiem iedzīvotājiem, tūrisma informācijas centriem, citām organizācijām, fondiem, citu muzeju kolēģiem u.c. Tas pilnveidos muzeja mārketinga paņēmieni efektivitāti un nodrošinās muzeja piedāvājuma un sabiedrības vajadzību vēlmju izpratni un to abpusēji izdevīgu apmierināšanu.

5. Paredzamie mārketinga darba rezultāti turpmākajos 5 gados:

- Mērķauditorijas interešu izpētes rezultātā būs pārbaudīts mārketinga stratēģijas rezultāts.
- Tiks uzturētas labas attiecības ar muzeja lietotājiem un nostiprināts muzeja prestižs.
- Muzejs ietaupīs līdzekļus mārketinga funkciju izmaksām.

6. Darbības spējas uzlabošanas pasākumi 5 gadiem:

- Mārketinga funkciju veikšanai pilnveidot muzeja piedāvājuma kvalitāti saskaņā ar muzeja misiju un stratēģisko plānu – krājuma, pasākumu un aktivitāšu, muzeja kopējās gaisotnes summējumu izveidot sabiedrībai patīkamu muzejiskā produkta piedāvājumu.
- Veicināt Eiropas Savienības finansējuma apgūšanu kultūrvēsturisko pieminekļu saglabāšanai, restaurācijai un eksponātu atbilstošas kvalitātes nodrošināšanai. Padarīt muzeja vidi pievilcīgāku privātā sektora investīcijām un plašākas auditorijas piesaistei zinātnisko pētījumu, sadarbības projektu jomā.

5.4. 2020. gada akreditācijas ieteikumi

1. Novērst kļūdas un neprecizitātes Kārtībā.
2. Noteikt civiltiesiski atbildīgo personu par Muzeja krājumu.
3. Novērst pretrunas starp Krājuma komisijas nolikumu un rīkojumu par tās sastāvu attiecībā uz komisijas locekļu skaitu.
4. Novērst juridiskās nepilnības iegūšanas un deponēšanas dokumentos.
5. Deponējot Muzeja priekšmetus, to finansiālo vērtību noteikt, izmantojot MK noteikumu 6. pielikumā minētos kritērijus, kā arī ņemot vērā priekšmetu iespējamo apdraudējumu eksponēšanas vietā.
6. Pārbaudīt visu muzeja priekšmetu signējumu un signēt tos muzeja priekšmetus, kam kādu iemeslu dēļ signējuma nav; novērst kļūdas priekšmetu komplektu signēšanā.
7. Esības pārbaūžu laikā pārbaudīt arī muzeja priekšmetu fizisko saglabātību un pārbaudes rezultātus atspoguļot esības pārbaūžu aktos.
8. Nodrošināt “Braku” dzīvojamā ēkā pastāvīgi uzglabāto (neeksponēto) grāmatu un tekstiliju drošu glabāšanu jaunajā krātuvē Ērgļos.
9. Veikt Sausnējas pagastā izvietoto Muzeja grāmatu krājuma izvērtēšanu un, ja tas nepieciešams, atsavināšanu un izņemšanu no krājuma. Apsvērt iespējas grāmatu krājuma novietošanai Ērgļu krātuvē.
10. Novērst VUGD pārbaudē veikto aizrādījumu.
11. Turpināt darbu pie jaunas Muzeja topogrāfijas ieviešanas.
12. Izvērtēt iespējas sagatavot Muzeja mērķauditorijām speciālu piedāvājumu ziemas periodam.
13. Nostiprināt un plašāk izmantot sadarbības iespējas ar otru pašvaldības muzeju Brāļu Jurjānu memoriālo muzeju „Meņģeļi”. Izvērtēt iespējas veidot vienotu abu Ērgļu novada muzeju krātuvī, ko pārvalda un apkalpo kopējs krājuma glabātājs.
14. Aktualizēt jautājumu par vēl kādas telpas piešķiršanu pašvaldības domes ēkā Muzeja krātuves paplašināšanai, ņemot vērā, ka šobrīd krājums atrodas 3 dažādās vietās.

Sagatavoja

R. Blaumaņa memoriālā muzeja “Braki” vadītāja Zinta Saulīte